

Suomalaisyrityksen kansainvälistyminen Etelä-Koreaan

Anna-Maria Kauppinen

Raportti
THE7LS018 Opinnäytetyö,
organisaatiot ja johtaminen
7.5.2012

Johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma

<p>Tekijä tai tekijät Anna-Maria Kauppinen</p>	<p>Ryhmä tai aloitusvuosi ASSI09</p>
<p>Opinnäytetyön nimi Suomalaisyrittäjien kansainvälistyminen Etelä-Koreaan</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 23 + 41</p>
<p>Ohjaaja tai ohjaajat Soile Tuorinsuo-Byman</p>	
<p>Tämä opinnäytetyö toteutettiin produktityyppisenä opinnäytetyönä, jonka produktina on suomalaisille yrityksille suunnattu kirjanen, joka sisältää tietoa Etelä-Koreasta sekä kansainvälistymisprosessista maahan. Produktiin sisällytettiin informaatiota Etelä-Korea valtiosta, taloudesta sekä liiketoimintakulttuurista. Pää tarkastelu jakautui kuitenkin kansainvälistymiseen sekä sivukonttorin tai tytäryhtiön perustamiseen maahan.</p> <p>Opinnäytetyön teoreettinen tarkastelu keskittyi tilastotietojen tutkimukseen suomalaisinvestoinneista yleisesti sekä erityisesti Etelä-Koreaan. Haastatteluiden avulla pyrittiin selvittämään eteläkorealaista yritysmaailmaa sekä –kulttuuria.</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli toteuttaa produkti, joka antaisi lisätietoa suomalaisyrityksille, kuinka he pystyvät perustamaan sivukonttorin tai tytäryhtiön Etelä-Koreaan. Produktin tarkoituksena oli myös auttaa kehittämään Suomen ja Etelä-Korean välistä kauppaa ja kanssakäymistä sekä innostaa lisäämään investointeja Suomesta Etelä-Koreaan.</p> <p>Produktissa kuvattiin kansainvälistymisprosessia, suomalaisinvestointeja Etelä-Koreaan, Etelä-Korean liiketoimintakulttuuria sekä Etelä-Koreassa toimivia suomalaisyrityksiä.</p>	
<p>Asiasanat Kansainvälistyminen, kansainväliset markkinat, kehitysstrategia, tilastotutkimus, investoinnit</p>	

Modern Languages and Business Studies for Management Assistants DP

<p>Author or authors Anna-Maria Kauppinen</p>	<p>Group or year of entry ASSI09</p>
<p>The title of thesis Suomalaisyrittäjien kansainvälistyminen Etelä-Koreaan</p>	<p>Number of pages and appendices 23 + 41</p>
<p>Supervisor or supervisors Soile Tuorinsuo-Byman</p>	
<p>This thesis was conducted as a product type of a thesis, and as product there is a booklet that contains information about South Korea and about the market entry to South Korea.</p> <p>The booklet is mainly meant for Finnish companies that plan to expand their businesses to South Korea. In the booklet you may find information about South Korea as a country, about its economy and its business environment. However, the main focus is on market entry and on establishing an office or a daughter company in South Korea.</p> <p>The theoretical analysis was focused on globalisation of Finnish companies and on analysing statistical data about the investments from Finland to South Korea. The main reason for the interviews was to clarify the South Korean business environment and culture. The interviews were carried out in English.</p> <p>The main reason of this Bachelor's Thesis was to create a booklet that would offer additional information for Finnish companies about establishing an office or a daughter company in South Korea.</p> <p>The main reason of the booklet was also to develop the trade and interaction between Finland and South Korea, and also to create more Finnish investments in South Korea. In the booklet there was presented the process of the market entry, current Finnish investments in South Korea and the Finnish companies that operate in South Korea as well as the South Korean business environment.</p>	
<p>Key words market entry, international markets, investments, strategy, analysis</p>	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Opinnäytetyön taustaa	2
1.2	Opinnäytetyön tarkoitus, rajaukset ja raportin rakenne	2
2	Kansainvälistyminen	4
2.1	Suomalaisyritysten kansainvälistyminen.....	4
2.2	Suomalaisinvestoinnit ulkomaille.....	5
3	Etelä-Korean talousalue	6
3.1	Suomalaisinvestoinnit Etelä-Koreaan	7
3.2	Tuonti ja vienti.....	9
4	Produktin tuottaminen	11
4.1	Tutkimusmenetelmä.....	12
4.2	Haastattelut ja tilastoanalyysit.....	12
5	Lähdekritiikki	16
6	Opinnäytetyön laatimisprosessi.....	18
7	Oman oppimisen arviointi.....	19
	Lähteet.....	20
	Liitteet	24
	Liite 1. Opinnäytetyöprosessi sekä arvioitu valmistumisaikataulu.....	24
	Liite 2. Suomen ja Etelä-Korean välinen kauppa aloittain 2008	25
	Liite 3. Produkti	26

1 Johdanto

Tutkimusaiheenani oli suomalaisyrityksen kansainvälistyminen Etelä-Koreaan. Valmistin tutkimukseni produktiivisena työnä. Produktina syntyi kirjanen, johon sisältyy tutkimustuloksista tehty analyysi ja muun muassa lyhyesti tietoa Etelä-Koreasta sekä maan liike-elämäkulttuurista. (Liite 3) Kirjasen tarkoituksena on toimia tietopakettina Etelä-Koreaan yritystoimintaansa suunnitteleville suomalaisyrityksille. Tutkimukseni toimeksiantajana toimi Finpron Etelä-Koreassa sijaitseva Soulin toimisto.

Valitsin aiheeni siihen perustuen, että olin aikaisemmin opiskelijavaihdossa yhden lukukauden ajan Suwonissa, Etelä-Koreassa. Tämän vaihto-opiskeluni aikana kiinnostukseni maata kohtaan syveni. Koska minulla mahdollisesti on jossain vaiheessa elämäni tarkoituksena perustaa oma yritys, halusin tutustua lähemmin, miten kyseinen prosessi toimii Etelä-Koreassa. En siis tehnyt tutkimusta Etelä-Korean liike-elämäkulttuurista vaan prosessista, jonka suomalaisyritys käy läpi laajentaessaan toimintaansa tai investoidessaan Etelä-Korean yritysmarkkinoille.

Tutkimuskohteenani olivat pääasiassa suomalaisyritykset, jotka jo toimivat Etelä-Koreassa, sekä suomalaisinvestoinnit Etelä-Koreaan. Tutustuin lähemmin vain ulkomaalaisia yrityksiä velvoittaviin lakeihin ja säädöksiin sekä muun muassa tarvittaviin lupiin, jotka ulkomaalaisyrityksen Etelä-Koreassa velvoitetaan toimittamaan. En pyrkinyt tuomaan esille omia kokemuksiani tai kehittämisideoita, sillä tutkimuksen oli tarkoitus olla objektiivinen.

Mielestäni tutkimuksen lopputuotoksena tehty kirjanen suomalaisyrityksen toiminnan laajentamisesta Etelä-Koreaan on jatkossa erittäin hyvä lähde kaikille niille suomalaisyrityksille, jotka suunnittelevat tai harkitsevat kansainvälistymistä kyseiseen maahan. Tutkimuksen kautta kiinnostus maata kohtaan saattaa myös lisääntyä, mikä tietenkin voisi vahvistaa Suomen ja Etelä-Korean välistä kanssakäymistä.

1.1 Opinnäytetyön taustaa

Otin yhteyttä Finpron Soulin toimistoon ja tiedustelin, jos heillä olisi halua toimia tutkimukseni toimeksiantajana. Otin yhteyttä kyseiseen toimistoon sen vuoksi, että kyseisen toimiston tarkoituksena on edistää suomalaisyritysten toimintaa juuri Etelä-Korean markkinoilla. Tämän vuoksi tutkimukseni produkti sopi mielestäni erittäin hyvin toimiston toiminnan kehittämiseen.

Finpro ry on maailmanlaajuisesti toimiva organisaatio, jonka tarkoituksena on edistää suomalaisyritysten kansainvälistä kasvua ja kehitystä. Finpro toimii Suomessa sekä yli 60 vientikeskuksessa maailmalla. Organisaatio on perustettu vuonna 1919, ja sillä on jäseninä noin 550 suomalaisyritystä, kuten Elinkeinoelämän Keskusliitto, Suomen Yrittäjät sekä Teknologiateollisuus. Finpron organisaatiossa työskentelee yhteensä lähes 350 henkilöä. Työntekijöistä noin kaksi kolmasosaa työskentelee ulkomailla. (Cimo 2010; Finpro 2010a)

Finpron Etelä-Korean toimisto sijaitsee Soulissa, ja se vastaa myös yhteydenottoihin, jotka liittyvät Pohjois-Koreaan. Toimiston vientipäällikkönä toimii Ari Virtanen. (Finpro 2010b)

Etelä-Koreassa toimii tällä hetkellä noin 30 suomalaisyritystä ja –organisaatiota sekä suomalais-korealaista yhteisyritystä. Näihin kuuluu esimerkiksi Finnair ja Kone Elevators Korea Co. Ltd. Lisäksi noin 150 suomalaista yritystä on edustettuna maassa. (Korea-Finland Business Council 2008; Suomen suurlähetystö 2010a)

1.2 Opinnäytetyön tarkoitus, rajaukset ja raportin rakenne

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda kirjanen suomalaisyrityksille, joilla on suunnitelmia kansainvälistyä Etelä-Koreaan. Kirjasen avulla yritys pystyisi helposti tutustumaan Etelä-Korean liiketoimintakulttuuriin sekä prosessiin, miten kyseisille markkinoille siirtyminen käytännössä tapahtuu. Tarkoituksena oli myös lisätä kiinnostusta maata kohtaan, ja mahdollisesti vahvistaa Suomen ja Etelä-Korean välistä kanssakäymistä, niin kulttuurin, politiikan kuin liike-elämän osalta.

Rajasin tutkimusaiheeni, kuten tutkimukseni otsikkokin osoittaa, suomalaisyrityksen kansainvälistymiseen Etelä-Korean markkinoille. Tutkimusaiheeni ei siis käsittänyt Etelä-Korean liike-elämäkulttuurin tarkastelua, mutta aihe sisällytettiin lyhyesti kuvattuna tutkimuksen pohjalta tehtyyn tuotteeseen, sillä se oli mielestäni olennainen osa ja tärkeää tietoa suomalaisyrityksille, joille tuotteesta on jatkossa hyötyä. Eteläkorealainen kulttuuri poikkeaa suuresti suomalaisesta kulttuurista, joten sen erityispiirteisiin on hyvä tutustua etukäteen.

Tuotteita varten suoritin tilastotutkimusta suomalaisinvestoinneista Etelä-Koreaan, sekä muutamia strukturoituja haastatteluita eteläkorealaiseen liike-elämäkulttuuriin liittyen.

Aiheen teoreettinen käsittelee suomalaisinvestointeja yleisesti sekä erityisesti Etelä-Koreaan, tuotteen tuottamista, lähdekritiikkiä sekä opinnäytetyön laatimisprosessia ja oman oppimisen arviointi.

Suomalaisyritysten kansainvälistyminen –luvussa selvitän, miten suomalaisyritykset ovat yleisesti kansainvälistyneet, mihin maihin sekä minkälaiset yritykset yleensä kansainvälistyvät. Suomalaisinvestoinnit Etelä-Koreaan –luvussa selvitän suomalaisinvestointeja Etelä-Koreaan, niiden kehitystä sekä mahdollisia kehitysmahdollisuuksia. Tämän luvun avulla pyrin kartoittamaan syitä sekä perusteluita, miksi suomalaisyrityksen kannattaisi mahdollisesti sijoittaa Etelä-Koreaan.

Tuotteen tuottaminen –luvussa kerron tuotteen tuottamisprosessista, aineiston keruusta ja kokoamisesta, haastattelun tekemisestä sekä analysoinnista, ja lopullisen tuotteen kokoamisesta. Lähdekritiikki-luvussa kartoitan tutkimukseni teoriapohjaa, käyttämiäni tilastotietoja, lähteideni sisältöä sekä mahdollista lähdekriittisyyttä.

Opinnäytetyön laatimisprosessi –luvussa kerron opinnäytetyön vaiheista, tavoitteista sekä analysoin lopullista ja viimeisteltyä tutkimustani. Viimeisessä, oman oppimisen arviointi –luvussa, kerron opinnäytetyön aikana oppimistani asioista sekä omasta kehittämisestäni tutkijana.

2 Kansainvälistyminen

Kansainvälistyminen vaatii aikaa ja suunnittelua. Kyseessä on pitkä ja monivaiheinen prosessi, ja kansainvälinen toiminta eroaa monella tapaa kotimaan kaupasta. Tällaisia eroavaisuuksia ovat muun muassa, toimintatavat, kulttuuri sekä paikallinen kysyntä ja tarjonta. Yleensä edellytyksenä kansainväliselle menestykselle on kohdealueen riittävä tuntemus.

Kansainvälistymisessä on huomioitava monia asioita. Esimerkiksi vaikka tuote olisi valmis kotimaan markkinoille, ei se välttämättä ole sellaisenaan valmis toisen maan markkinoille. Tällöin tuote tarvitsee sopeuttaa kyseisille markkinoille sopivaksi.

”Muutostarpeen saattavat aiheuttaa muun muassa kohdemaan olosuhteet, kulttuurierot tai erilaiset standardit.” Myös mahdolliset kaupanesteet sekä riskit kannattaa huomioida jo suunnitteluvaiheessa. (Suomen yrittäjät 2012)

Suomen yrittäjien mukaan kansainvälisen toiminnan käynnistäminen aiheuttaa myös yrityksen rahoitustarpeen muutoksia. Nämä muutokset johtuvat siitä, että ”vientitoiminta sitoo rahaa jo suunnitteluvaiheessa, ja rahoitussuunnittelussa on huomioitava huomattavasti pidemmät maksuajat”.

2.1 Suomalaisyritysten kansainvälistyminen

Suomen ulkoasianministeriön mukaan suomalaisyritysten kansainvälistyminen erityisesti suorien ulkomaisten investointien muodossa alkoi muita kehittyneitä maita myöhemmin. Kuitenkin kansainvälistyminen kehittyi nopeasti ja jo 1980-luvulla Suomen kansainvälistyminen oli OECD-maiden nopeimpia.

Suomalaisyritysten toiminnan laajeneminen on jatkunut myös 2000-luvulla. Tämä on osoitus siitä, että Suomessa on yritystasolla onnistuttu reagoimaan maailmantalouden muutoksiin. Toisaalta ulkomaille tehtyjen investointien kiihtyminen heijastaa sitä, ettei Suomi ole enää yhtä houkutteleva tuotantopaikka. (Ulkoasiainministeriö 2008)

Suomen ulkomaankauppa on OECD:n tekemän uuden vientiyrityksien ominaisuuksia tarkastelevan aineiston mukaan keskittynyt suuriin, yli 250 henkilöä työllistäviin yrityksiin. Tyypillisesti noin puolet viennin arvosta vastaa näitä yrityksiä, mutta Suomessa kyseinen lukema on noin 70 prosenttia. Suurten yritysten osuus viennistä on muun muassa Ruotsissa ja Tanskassa pienempi verrattuna Suomeen. Pohjoismaista Tanskassa kyseinen osuus on pienin, vain noin 50 prosenttia. (Tilastokeskus 2012)

2.2 Suomalaisinvestoinnit ulkomaille

Suomesta tehdyt ulkomaalaiset investoinnit suuntautuvat pääasiassa Euroopan unionin maihin. Näiden maiden osuus ulkomaalaisista investoinneista on yli 75 prosenttia. Euroopan unionin ulkopuolelle suuntautuvien investointien yhteenlaskettu osuus oli noin 25 prosenttia. Suurin osa näistä investoinneista suuntautui Venäjälle, Yhdysvaltoihin, Japaniin ja Kiinaan.

Yhdysvaltojen osuus investoinneista on supistunut, kun Euroopan ja Aasian osuudet ovat kasvaneet. Suomen ulkoasiainministeriön mukaan ”Aasian merkitys investointikohteena on kasvanut samaa tahtia kuin Aasian merkitys Suomen kauppakumppanina”. Muun muassa Kiina on noussut yhdeksi tärkeimmistä suomalaisyritysten investointikohteista Aasiassa. (Ulkoasiainministeriö 2008)

Henkilökunnan määrällä mitattuna tärkeimmät suomalaisyritysten tytäryritysten sijaintimaat ovat Ruotsi, Yhdysvallat, Saksa ja Kiina. Investoinneista vajaat 70 prosenttia on teollisuusyritysten tekemiä. Tärkeimmät sektorit ovat metalli- ja metsäteollisuus sekä elektroniikkateollisuus. (Ulkoasiainministeriö 2008)

3 Etelä-Korean talousalue

Etelä-Korea on noussut yhdestä maailman köyhimmistä maista maailman 13. suurimmaksi taloudeksi. Maa kuuluu G20-ryhmään sekä OECD:hen. Nopeaan taloudelliseen kasvuun ovat vaikuttaneet merkittävästi teollisuuspolitiikka, voimakkaat koulutus-, tutkimus- ja kehityspanokset. Etelä-Korean teollisuus on kansainvälisesti vahva ja kilpailukykyinen monella alalla. (Suomen suurlähetystö 2010b)

Etelä-Koreasta tuli 1990-luvun lopulla maailman suurin laivanrakennusvaltio, ja muun muassa eteläkorealainen STX omistaa kolme telakkaa Suomessa. Etelä-Korean autoteollisuus on Yhdysvaltojen, Japanin ja Kiinan jälkeen maailman neljänneksi suurin. (STX 2008; Suomen suurlähetystö 2010b)

Lähes 30 vuodessa, 1950-luvun lopulta 1990-luvun alkuun, Etelä-Korean bruttokansantuote kasvoi keskimäärin yhdeksän prosenttia vuodessa. Kuitenkin on huomattavaa, että kun bruttokansantuote vuonna 1960 oli hieman yli 21 miljardia euroa, niin vuonna 1989 se ylsi jo 238 miljardiin euroon. Vuosina 1986 – 1989 Etelä-Korean talous kasvoi vuosittain 12 prosenttia. Vielä 1990-luvun alkupuolella OECD ennusti Etelä-Korean kansantalouden kasvavan voimakkaasti, mutta vuoden 1997 Aasia talouskriisi iski pahiten juuri Etelä-Koreaan. Talouskriisin seurauksena paikallisten monialayritysten välinen kilpailu kiihtyi, ja kahdessa vuodessa yksitoista kolmestakymmenestä suurimmasta eteläkorealaisesta monialayrityksestä kaatui. (Turkki 2009, 119, 122)

Talouskriisistä selviytyminen oli kuitenkin nopeaa, ja vuonna 2001 Etelä-Korean bruttokansantuote lähti kolmen prosentin kasvuun. Vuonna 2005 kasvua oli kuusi prosenttia. (Turkki 2009, 119)

Turkin mukaan Etelä-Korean taloudellisen kehityksen merkittävä voima on ollut monialayritykset, chaebolit (채벌). Tällaisia monialayrityksiä ovat muun muassa Samsung, SK Group sekä LG Group. Turkki lisää myös, etteivät nämä monialayritykset merkitse ainoastaan rahaa, kasvua ja taloutta: ”niissä kiteytyy kungfutselaisuuden nykyperintö sekä selviytymistarina, jotka nostivat Etelä-Korean

Aasian neljänneksi suurimmaksi ja maailman 13. suurimmaksi taloudeksi sekä mukaan G8-mahtivaltioiden kokouksiin yhdessä Kiinan ja Intian rinnalle”.

Myös Vesterinen & Janhunen & Huotari pyrkivät selittämään Etelä-Korean taloudellista kehitystä kungfutselaisuudella, mutta he nostavat ylös myös nykyisen eteläkorealaisen korkeakoulutustason sekä oikean ajoituksen. Vesterisen ym. mukaan Etelä-Korea on kulkenut Japanin vanavedessä, ja vaikka eteläkorealaiset ovat pitäneet pääasiassa omat markkinansa kiinni ulkomaalaisilta, heillä itsellään on ollut vapaat kädet laajentaa markkinoitaan maailmalla.

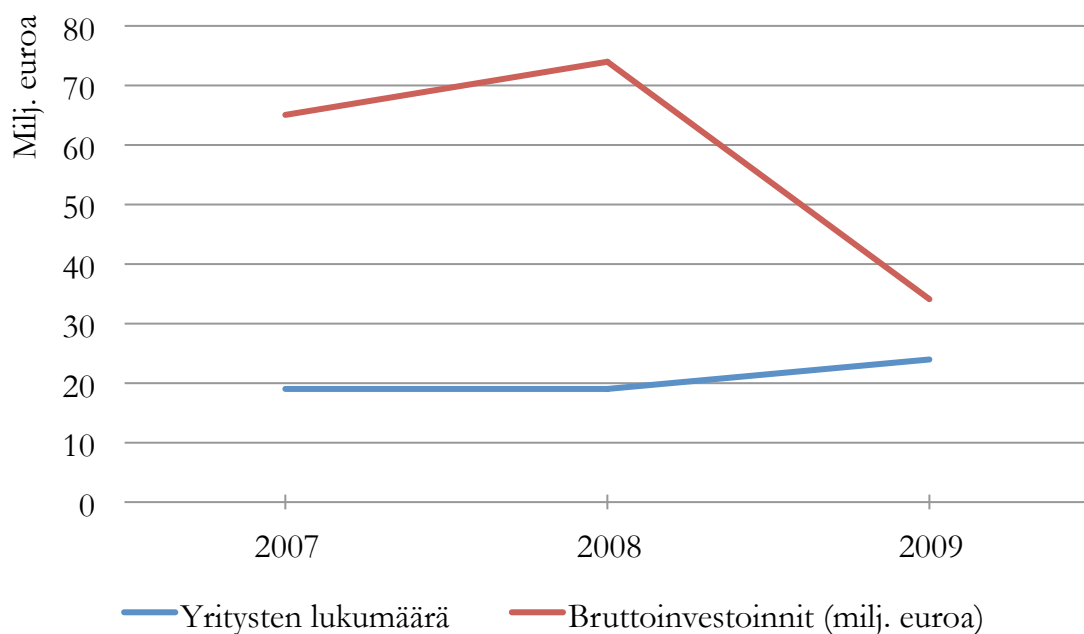
Tällä hetkellä tärkeimpiä teollisuuden aloja Etelä-Koreassa ovat auto- ja laivanrakennusteollisuus, tekstiili- ja jalkineiteollisuus sekä elektroniikka- ja terästeollisuus. Esimerkiksi Samsung on mobiililaitteiden ja matkapuhelinten kehittäjänä Nokian jälkeen maailman toiseksi suurin matkapuhelinten tuottaja. Samsung on myös noussut merkittäväksi kilpailijaksi älypuhelinmarkkinoilla, Applen ja Nokian rinnalle. Liitteenä olevaan Matkalla Etelä-Koreaan –produktiin on listattu muutamia Etelä-Koreassa toimivia suomalaisyrityksiä (Taulukko 2, sivu 36) sekä eteläkorealaiset yritysmuodot (Taulukko 3, sivu 44).

Vuonna 2012 Etelä-Korea isännöi maailmainnäyttelyä, ja vuonna 2014 Aasia kisoja. Maailmannäyttely järjestetään Yeosun kaupungissa, Etelä-Korean etelärannikolla. Incheonissa, Etelä-Korean pohjoisosissa lähellä Soulia, 17. Aasia kisat järjestetään. Nämä tapahtumat tukevat vahvasti maan rakentamissektoria, sillä isännöintien seurauksena toteutetaan erinäisiä rakennusprojekteja sekä liikenneverkoston laajennuksia. (ExpoMuseum 2012; Olympic Council of Asia 2009; Suomen suurlähetystö 2010b)

3.1 Suomalaisinvestoinnit Etelä-Koreaan

Suomalaisinvestoinnit ovat viime vuosina kasvaneet. Kuitenkin Suomelle tärkeimmät kauppakumppanit Itä-Aasiassa ovat yhä Kiina ja Japani. Etelä-Korea on kolmanneksi tärkein ja suurin kauppakumppani. Tilastokeskus on vuodesta 2007 lisännyt suomalaisyrityksiä EU:n ulkopuolissa maissa käsitteleviin tilastotietoihinsa myös Etelä-

Korean. Kuviossa 1 on kuvattu suomalaisten tytäryhtiöiden määrää Etelä-Koreassa sekä suomalaisyritysten tekemiä investointeja maahan. Kuvion tiedot perustuvat Tilastokeskuksen julkaisemiin tietoihin. Tilastoihin ei ole merkitty suomalaisorganisaatioiden määrän kehitystä.

Kuvio 1. Suomalaiset tytäryhtiöt ja investoinnit Etelä-Koreassa 2007 – 2009
(Lähde: Tilastokeskus 2009; 2010; 2011b)

Kuviosta 1 on huomattavaa, että vaikka vuonna 2009 suomalaistytäryhtiöiden määrä kasvoi, samalla investoinnit maahan vähenivät huomattavasti. Tämä oli seurausta maailmanlaajuisesta taantumasta, jonka seurauksena investoinnit Suomesta ulkomaille vähenivät huomattavasti.

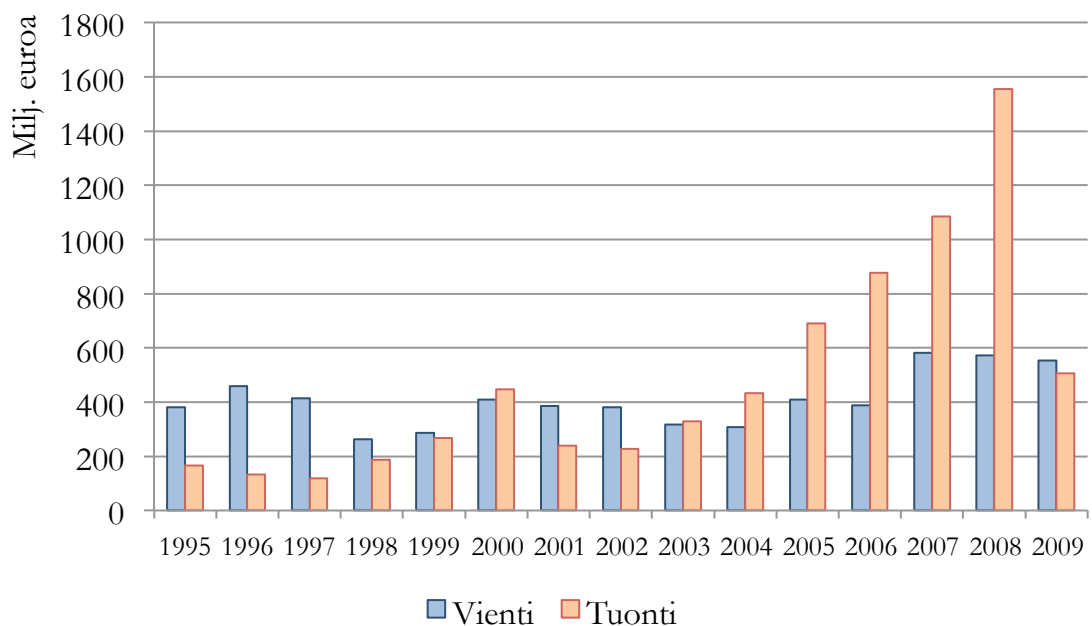
Maailmanlaajuinen taantuma oli seurausta vuonna 2007 alkaneesta finanssikriisistä. Finanssikriisi puhkesi Yhdysvaltojen subprime-ongelman seurauksena. Vuosina 2006 ja 2007 useat pankit ja muut rahoituslaitokset joutuivat tekemään useiden miljardien alaskirjauksia. Subprime oli aluksi ongelma ainoastaan Yhdysvalloissa, mutta investointipankkien paloiteltua riskit johdannaisilla, ongelma levisi ympäri maailmaa. Taantumalla oli myös vaikutuksia Suomen talouteen ja vientiin. Esimerkiksi teollisuuden tilaukset laskivat noin 40 prosenttia vuonna 2009 verrattuna vuoteen 2008. (Falck & Tuomainen 2009, 9, 23)

Kuviosta 1 on huomattava kuitenkin se, että vaikka investoinnit vähenivät, suomalaisyritysten määrä kasvoi. Tämä saattaa olla merkki siitä, että vaikka taloudelliset investoinnit vähenivät, ei usko Etelä-Korean talouskehitykseen hiipunut. Toisaalta taantuman pakottamana yritykset saattoivat siirtää toimintaansa niin sanotun halvan tai osaavamman työvoiman maihin.

3.2 Tuonti ja vienti

Kuviossa 2 on kuvattu Suomen ja Etelä-Korean välistä vientiä ja tuontia sekä sen kehitystä vuodesta 1995 vuoteen 2009. Kuvio 2 on koottu Suomen tullista saatujen tietojen perusteella. Myös Elinkeinoelämän keskusliitto on tehnyt samanlaisen kuvion, joka kuvaa Suomen ja Etelä-Korean välistä kauppaa. Käytin Elinkeinoelämän keskusliiton julkaisemaa kuviota apunani kootessani kuviota.

Kuviosta 2 voidaan havaita, että tuonti Etelä-Koreasta Suomeen on lähtenyt jyrkkään kasvuun vuodesta 2004 eteenpäin. Kasvua jatkui aina vuoteen 2008, mutta vuoden 2009 maailmanlaajuinen taantuma vaikutti syvästi tuonnin kehitykseen. Myös vuoden 1997 Aasian talouskriisi on huomattavissa kuviosta. Tuonti Etelä-Koreasta Suomeen on tuona vuonna ollut pienimmillään koko tarkasteluajanjaksolla.

Kuvio 2. Suomen ja Etelä-Korean välinen kauppa 1995 – 2009 (milj. euroa)

(Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto 2010a; Suomen tullit 2011)

Vuonna 2007 solmittu vapaakauppasopimus Euroopan unionin ja Etelä-Korean välillä saattoi tuonnin selvään kasvuun. Kasvua vuodesta 2006 oli yli 20 prosenttia verrattuna vuoteen 2007. Vuonna 2008 kasvua oli jo yli 40 prosenttia verrattuna vuoteen 2007. Vapaakauppasopimuksella oli siis selvästi vaikutusta tuontiin. On hyvä muistaa, että vaikka vapaakauppasopimus astui voimaan väliaikaisesti vasta vuonna 2011, alettiin sitä soveltaa heti solmimisen jälkeen poistamalla suurin osa vientituotteiden tulleista. Kokonaisuudessaan kyseiset tullit poistuvat seitsemän vuoden siirtymäajan jälkeen, vuonna 2014. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2011; Suomen suurlähetystö 2010b)

Suomen vienti Etelä-Koreaan on ollut koko tarkasteluajan jakson hyvin epätasaista. Vienti on kuitenkin noussut tasaisesti, mutta jäänyt selvästi jälkeen tuonnista. Tämä saattaa kuvata suomalaisten epävarmuutta tai kovaa kilpailutilannetta Etelä-Korean markkinoilla. Vaikka monet eteläkoreaistuotteet ovat tunnettuja Suomessa, eivät monet suomalaistuotteet ole tunnettuja Etelä-Koreassa. Esimerkiksi verrattuna Japaniin suomalaistuotteiden tunnettavuus on Etelä-Koreassa heikkoa. (Kim D. 2011; Kwak 2011; Seo 2011)

Vienti Suomesta Etelä-Koreaan heikkeni vuodesta 2007 vuoteen 2008. Laskua oli muutaman prosentin verran. Tämä saattoi johtua siitä, että Etelä-Korea mahdollisesti osti aikaisemmin Suomesta tuodut tuotteet jostain toisesta EU-maasta.

Vuoden 2008 maailmanlaajuinen talouskriisi vaikutti erityisesti tuontiin vuonna 2009. Tuonti romahti lähes 70 prosenttia vuoden takaisesta. Vienti heikkeni vain noin 4 prosenttia. Tässä on hyvä ottaa huomioon, että Etelä-Korean taloudelle tunnusomaista, että se nojaa paljon vientikaupan varaan. Tämän vuoksi maailmanlaajuiset talouskriisit vaikuttavat suuresti maan talouteen. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2010a; Suomen suurlähetystö 2010b; Suomen tullit 2011)

Vuonna 2009 suomalaisyrityksillä oli lähes 5 000 tytäryhtiötä 120 Etelä-Koreassa. Toiminta keskittyi Eurooppaan ja Aasiaan henkilöstön määrällä mitattuna. Etelä-

Koreassa toiminta on kehittynyt jatkuvasti, ja tytäryhtiöiden määrä on kasvanut tasaisesti. Aasiassa ja Oseaniassa suomalaisinvestoinnit ovat keskittyneet informaation- ja viestintätoimintaan sekä elektroniikka- ja sähköteollisuuteen. (Tilastokeskus 2011a, 1, 2, 6)

4 Produktin tuottaminen

Aloitin empiirisen aineiston keruun produktia varten tutustumalla ensin produktityyppisen tutkimuksen tekemiseen ja sen teoriaan. Tämän avulla pystyin miettimään ja tarkentamaan minkälaisen lähestymistavan valitsisin tutkimukselleni. Pysin myös tutustumaan HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulussa opinnäytetyön osana tehtyihin aikaisempiin tuotteisiin, jotta pystyisin kartoittamaan, minkälaisia asioita tuotteisiin kannattaa sisällyttää. Keskustelin myös produktin sisällöstä toimeksiantajani, opponijani sekä opinnäytetyöohjaajani kanssa, jotta tuotteesta tulisi strukturoitu ja sisällöltään looginen kokonaisuus.

Produktin kirjoittamisen aloitin, kun olin saanut kaiken aineiston koottua produktia varten. Ensimmäiseksi tutustuin Etelä-Koreaa koskevaan liike-elämäkirjallisuuteen sekä sähköiseen materiaaliin Etelä-Koreasta. Tutustuin myös liike-elämän kulttuurillisiin eroihin, sillä halusin sisällyttää sen tuotteisiin. Eteläkorealainen liiketoimintakulttuuri eroaa omien havaintojeni ja myös käyttämieni aineistojen perusteella suomalaisesta, joten mielestäni siitä oli hyvä kertoa ainakin lyhyesti tuotteissa.

Tietoperustani muodostui pääasiallisesti kirjallisista sekä sähköisistä lähteistä, mutta myös haastattelun kautta saadut tiedot muodostivat tärkeän tietoperustan tutkimukselleni. Ensimmäiseksi tutustuin Etelä-Korean yritystoimintaan, kulttuuriin, käytäntöihin ja markkinoiden nykytilanteeseen. Tässä käytin apuna niin kirjallista ja sähköistäkin materiaalia. Tutustuin myös maassa toimiviin suomalaisyrityksiin sekä tilastotietoihin suomalaisinvestoinneista Etelä-Koreaan.

4.1 Tutkimusmenetelmä

Valitsin tutkimusmenetelmäksi narratiivisen tutkimuksen. Valitsin tämän menetelmän perustuen siihen, että käytin aineiston keruumenetelminä haastattelua ja havainnointia. Haastattelutuloksista oli myös helpompaa kertoa narratiivisesti.

Tutkimuksessani käytin hyväksi niin kvantitatiivisen kuin kvalitatiivisen tutkimuksen ominaisuuksia. Käytin tilastotietoanalyysissäni kvantitatiivisen tutkimuksen ominaisuuksia muun muassa rajaamalla käyttämäni aineistoa. Muuten koko oppinäytetyöni aikana käytin kvalitatiiviselle tutkimukselle ominaisia menetelmiä, kuten haastatteluita sekä havainnointia. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2009, 140, 162, 164; Kylänpää & Piirainen 2002, 129)

Tutkimukseni tarkoitus oli olla objektiivinen, ja pyrin pitämään tutkimuksen monipuolisena sekä ottamaan mukaan monta erilaista kantaa ja näkökulmaa. Tutkimuksessa pitäisi pyrkiä objektiivisuuteen eli tutkimuksen tekijän tulee välttää kertoa omista arvoistaan, mielipiteistään tai luuloistaan. Joskus tutkimuksen tekijän on hyvä tuoda esille esimerkiksi omat arvonsa, jotta se luo enemmän painoarvoa tutkimukselle. Esimerkiksi tutkija voi mainita kannattavansa feminismiä, jos hän tekee tutkimusta tasa-arvosta. Itse en kuitenkaan tuonut tällaisia asioita esille tutkimuksessani. (Kylänpää ym. 2002, 131)

4.2 Haastattelut ja tilastoanalyysit

Yleensä kvalitatiivisessa tutkimuksessa haastattelua käytetään päämenetelmänä. Valitsin haastattelun tutkimusmenetelmäksi siksi, että pystyin helposti säätämään aineiston keruuta sekä siksi, että pystyin haastatteluiden kautta saamaan enemmän näkökulmia sekä monipuolista ja ajantasaista tietoa haastateltavilta. (Hirsjärvi ym. 2009, 205)

Produktia varten suoritin puolistrukturoituja tilannehaastatteluita sekä analysoin tilastotietoja. Tilastotietoanalyysissä käytin apuna muun muassa Finpron maaraportteja sekä tilastokeskuksen Suomen ja Etelä-Korean välisen kaupan kehitystä kuvaavia tilastoja. Tilastotiedoista loin oman analyysini, jota käsitellään luvussa 3. Tutustuin myös Etelä-Koreassa toimiviin suomalaisyrityksiin sekä –organisaatioihin. Pyrin

kartoittamaan näiden yritysten ja organisaatioiden toimintaa sekä mahdollista kehitystä Etelä-Koreassa.

Alkuperäisenä suunnitelmani oli suorittaa strukturoitu haastattelu Etelä-Koreassa toimiville suomalaisyrityksille ja –organisaatioille, joita on Etelä-Koreassa tällä hetkellä melko vähän, vain noin 30. Olisin suorittanut haastattelun sähköisesti, mutta jouduin luopumaan haastatteluunni, sillä vaikka otoskoko olisi ollut sopivan kokoinen, haastattelutuloksista olisi ollut hankalaa tehdä yhtenäistä analyysia.

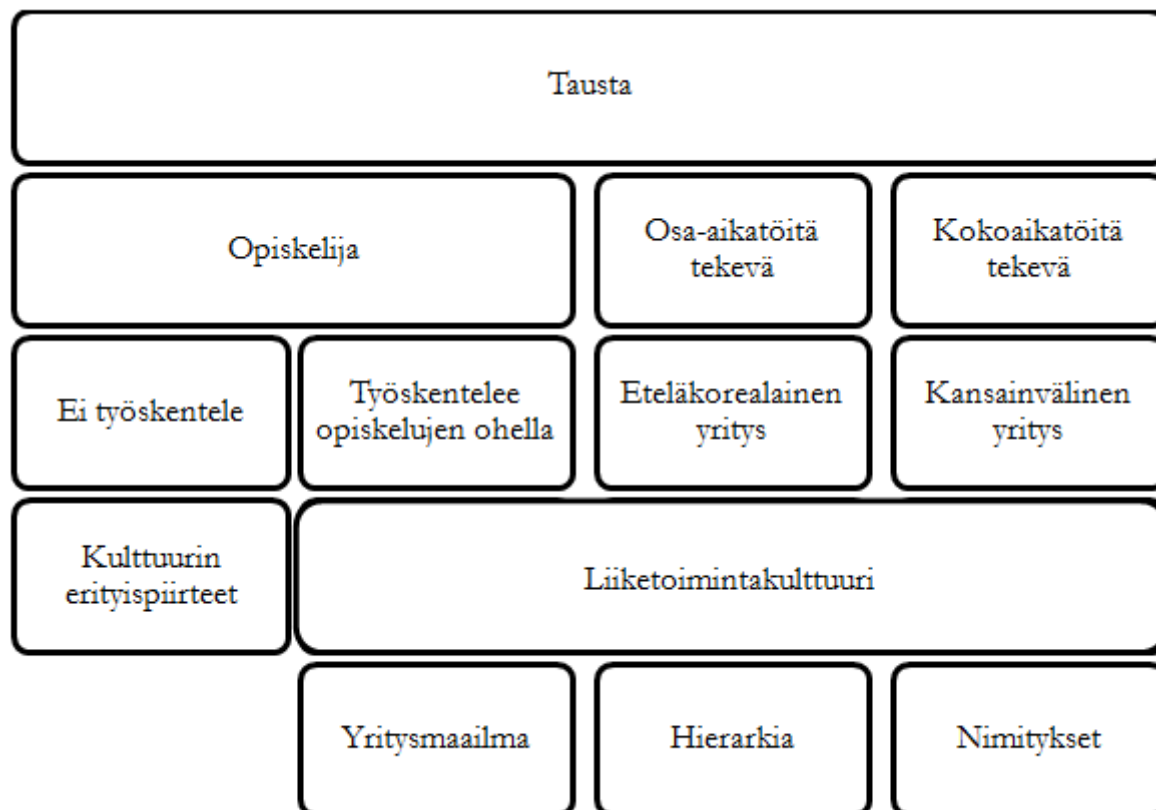
Huomasin tämän miettiessäni haastattelupohjan kysymyksiä. Kysymysten sisältö olisi vaatinut yrityksiä paljastamaan motiiveja ja metodeja kansainvälistymisestä Etelä-Koreaan, jotka ovat mahdollisesti yrityssalaisuuksia tai asioita, joita yritykset eivät halua paljastaa kilpaileville yrityksille.

Suoritin haastattelut englanniksi, ja pääasiassa sähköisesti, mutta haastattelin ihmisiä myös oleskellessani Etelä-Koreassa joulukuussa 2011. Käytin lähes kaikissa haastatteluissani valmiiksi tehtyä kysymyspohjaa, mutta pyrin muotoilemaan kysymykseni aina tilanteen ja haastateltavan henkilön mukaan. Esimerkiksi opiskelijalta en kysynyt työpaikasta, vaan esimerkiksi mielikuvista työskentelystä sekä koulutuksen tärkeydestä. Haastateltavia oli yhteensä 17.

Pyrim järjestämään saamani vastaukset teemoittain eri ryhmiin. Tämän avulla pystyin analysoimaan vastauksia helpommin, ja muodostamaan yhtenäisen analyysin teemojen mukaan. Teemoja olivat muun muassa työskentely, opiskelu sekä kulttuuri. Nämä teemat jakautuivat omiin alateemoihinsa. Suoritin analyysit litteroituani haastattelut.

Haastattelemiini henkilöt olivat taustoiltaan hyvin erilaisia, esimerkiksi eräs oli yksityisyrittäjä, yksi osa-aikatöitä tekevä sekä yksi kansainvälisessä yrityksessä työskentelevä korealainen. Haastattelin myös Etelä-Korean hallituksen toimistossa työskentelevää henkilöä sekä yliopisto-opiskelijoita.

Haastatteluiden litteroinnin jälkeen suoritin analyysin haastattelutuloksista. Näitä tuloksia ja analyysia käytin apunani kootessani tutkimukseni osana tehtyä produktia. Kuvioon 3 on merkitty käyttämäni haastattelupohjan pääteemat sekä niiden alateemat.

Kuvio 3. Haastattelupohjantulosten pää- ja alateemat

Aloitin haastatteluni selvittämällä haastateltavan taustoja. Selvitin haastateltavan iän, koulutuksen, mahdollisen asepalveluksen sijainnin sekä mahdollisen työkokemuksen. Haastattelutuloksista huomasin, että suurin osa osa-aikatyötä tekevistä oli joko opiskelijoita, yliopiston käymättömiä tai yliopiston keskeyttäneitä ihmisiä. Tästä saattoi päätellä koulutuksen tärkeyden Etelä-Koreassa, ja osa haastateltavista kertoikin, kuinka koulutus vaikuttaa siihen, missä työskentelee tulevaisuudessa.

Asepalveluksen selvittäminen voi vaikuttaa oudolta, mutta sen selvittäminen muodostui tärkeäksi asiaksi. Osa haastattelemissa mieshenkilöistä oli suorittanut Etelä-Koreassa kaksi vuotta kestävä asepalveluksen Etelä-Koreassa toimivien amerikkalaisotilaiden tukikohdassa. Huomasin, että heidän suhtautumisensa perinteiden seuraamiseen oli paljon löyhempää, eikä heillä ollut vaikeuksia tuoda omia mielipiteitään esille. Heidän ja monien muiden haastattelemissa henkilöiden mukaan tällaisia eteläkorealaisia kutsutaan länsimaalaistuneiksi.

Selvitin suurimmalta osalta haastateltavilta, mitä sana länsimaalainen merkitsee heille. Lähes kaikki mainitsivat, että se merkitsee eteläkorealaisista perinteistä ja hierarkiasta

vapaata. Jokaisella on oma mielipiteensä, ja henkilöt ovat yksilöitä, jotka muodostavat yhteiskunnan. Osa haastateltavista kuvasi länsimaalaista henkilöä itsekkääksi, mutta korosti, että poikkeuksiakin tietenkin on. Osa myös myönsi olevansa länsimaalaistunut, mikä merkitsi heille sitä, etteivät perinteet rajoittaneet heidän toimiaan, vaan he saattoivat esimerkiksi seurustella ulkomaalaisen kanssa.

Kun olin selvittänyt haastateltavan taustat, saatoin siirtyä teemakohtaisiin kysymyksiin. Selvitin kuitenkin jokaisen haastateltavan kohdalla heidän näkemyksiään eteläkorealaisesta kulttuurista ja käytännöistä.

Erityisesti työtä tekeviltä haastateltavilta saatoin selvittää enemmän näkemyksiä liike-elämäkulttuuriin liittyvistä erityispiirteistä. Huomasin, että etenkin työpaikka vaikutti näihin näkemyksiin. Esimerkiksi suurin osa kansainvälisissä työpaikoissa toimivista haastateltavista ei puhunut hierarkiasta, vaan mainitsivat, että heidän työympäristönsä on niin sanotusti länsimaalainen.

Tästä poiketen, esimerkiksi valtion virastoissa toimivat haastateltavat kertoivat työpaikallaan hallitsevasta hierarkiasta sekä siitä, kuinka esimiehen sanaa tulee seurata. He saattoivat esimerkiksi mennä töiden jälkeen juomaan sojua (소주), paikallista riisiviiniä, jos esimies näin sanoi. Esimiehen sana ja asema vaikuttivat siis myös työpaikan ulkopuolellakin.

Kaikkia haastateltavia pyysin kuvailemaan eteläkorealaista tapakulttuuria sekä korealaisen suhdetta ulkomaalaiseen.

Haastatteluiden suorittaminen oli loppujen lopuksi haastavaa. Ongelmia aiheutti etenkin haastateltavan ja haastattelijan välinen kielimuuri. Monet haastateltavat eivät myöskään aluksi olleet valmiita puhumaan englantia, joten luottamuksen muodostaminen haastateltavaan kesti jonkin aikaa. Jo entuudestaan tuttujen tai puolittutujen haastatteleminen osoittautui helpommaksi, sillä englannin puhuminen oli luontevampaa tällaisten haastateltavien kanssa. Joissain tilanteissa suoritettiin haastatteluita tuttuni kanssa, joka tarvittaessa käänsi kysymyksen koreaksi sekä vastauksen englanniksi.

Merkitsin tietyt haastattelemani henkilöt erikseen lähteisiini, sillä heidän antamansa vastaukset olivat erittäin kattavia sekä käytin eniten aikaa heidän haastattelemiseensa. Käytin myös heidän haastatteluitaan eniten lähteenäni.

5 Lähdekritiikki

Tutkimukseni osaksi kuuluivat tärkeimpänä käsitteet kansainvälistyminen sekä market entry. Market entry –sanalle ei ole suomeksi sanatarkkaa käsitettä, mutta se tarkoittaa markkinoille siirtymistä. Tutkimukseni osana oli myös kansainvälistymisprosessi, etenkin Suomesta Etelä-Koreaan. Tutkin suomalaisyrityksen siirtymistä Etelä-Koreaan prosessina tutustumalla sen vaiheisiin.

Tutkimuksessani käyttämiäni kirjallisia lähteitä olivat muun muassa Turkin kirjoittama teos Tiikerinportti: Korean vimma voittaa maailma. Teoksessa kuvattiin muun muassa Etelä-Korean markkina-alueita, kulttuurillista murrosta sekä arvioitiin maan tulevaisuutta. Teos on Sitran julkaisema. Sitra on julkisoikeudellinen rahasto, jonka tehtävänä on ”Suomen vakaan ja tasapainoisen kehityksen, talouden kasvun sekä Suomen kansainvälisen kilpailukykyyn ja yhteistyön edistäminen”. (Sitra 2011)

Yksi tärkeimmistä kirjallisista lähteistäni oli Riihosen teos Liikemiehen Korea. Teoksessa kuvattiin laajasti Etelä-Koreaa liikemiehen näkökulmasta, kerrottiin tietoa paikallisista yritysmuodoista sekä muun muassa suomalaisinvestoinneista Etelä-Koreaan. Kyseinen teos oli kuitenkin jo hiukan vanhentunut, eikä sisältänyt viimeisintä ja ajantasaisinta tietoa Etelä-Koreasta markkina-alueena. Tämän vuoksi jouduin tarkistamaan kaiken teoksen sisältämän tiedon sekä päivittämään jo vanhentunutta tietoa. Teos sisälsi myös tietoa maan infrastruktuurista ja esimerkiksi teollisuudesta, mutta tietoja täytyi päivittää tämän päivän mukaisiksi.

Riihosen teoksen tietosisällön päivittämisessä auttoi eteläkorealaisen lakiyhtiön ylläpitämä Internet-sivusto Korealaw.com, jonka kautta pääsi helposti tutustumaan ajantasaiseen tietoon eteläkorealaisesta lainsäädännöstä. Internet-sivuilla ei ollut niinkään pitkiä lakitekstejä, vaan säädökset oli käännetty englanniksi ja kirjoitettu

maanläheisemmin ilman virkamieskieltä. Sivustoa ylläpitää Hoon Lee, asianajaja Jipyong&Jisungilla. Sivusto on alun perin perustettu antamaan monipuolista tietoa korealaisesta lainsäädännöstä sekä tarjoamaan tietoa ulkomaalaisille yrityksille ja yksilöille, jotka toimivat tai suunnittelevat toimintaa Etelä-Koreassa. (Korea Law 2011d)

Kirjallisiin lähteisiin lukeutui myös produktiiviseen opinnäytetyöhön perehdyttävä kirjallisuus, kuten esimerkiksi Hirsjärven ym. Tutki ja kirjoita, jossa opastetaan tutkimuksen tekoon ja muun muassa lähdekritiikkiin. Tutustumalla teoriaan pystyin jäsentämään työni valmistusprosessia sekä hankkimaan ja käyttämään uutta teoreettista sanastoa osana työtä.

Sähköisiä lähteitäni olivat muun muassa Etelä-Koreassa sijaitseva Suomen suurlähetystö, Finpron tarjoama sähköinen maaraportti Etelä-Koreasta, Elinkeinoelämän keskusliitto sekä kotimaiset ja ulkomaalaiset sanomalehdet, jotta markkinakuva Etelä-Koreasta pysyisi monipuolisena.

Finpron, Suomen Soulin suurlähetystön ja Elinkeinoelämän keskusliiton ylläpitämien tiedostojen kautta sain lisätietoa muun muassa suomalaisinvestoinneista Etelä-Koreaan, tietoa maan liiketoimintakulttuurista sekä taloudellisesta kehityksestä.

Omien kokemusteni perusteella, jotka olin saanut vaihto-opiskeluaikani Suwonissa, huomasin, että Suomen Soulin suurlähetystön sivuilla julkaistut tiedot korealaisesta tapakulttuurista poikkesivat osin kokonaan omista mielikuvistani ja kokemuksistani.

Lähdepojani perustui paljolti sähköisiin lähteisiin, sillä vaikka kansainvälistymisestä Etelä-Koreaan saisi kirjallista tietoa, on tieto joko maksullista tai jo vanhentunutta tietoa. Tämän vuoksi pyrin hankkimaan ajantasaista tietoa kansainvälistymisprosessista, ja tämä tieto oli yleensä sähköisessä muodossa. Löytämäni kirjalliset lähteet painottuivat eteläkorealaiseen liike-elämäkulttuuriin, joka ei kuitenkaan ollut pääasiallinen tutkimuskohteeni.

6 Opinnäytetyön laatimisprosessi

Opinnäytetyöprosessin aloitin syksyllä 2011. Olin tätä aikaisemmin ollut vaihto-opiskelijana Etelä-Koreassa, joten aloitin aiheen miettimisen ja toimeksiantajan etsimisen vasta palattuani takaisin Suomeen. En ollut suorittanut työharjoittelua, joten jouduin etsimään tutkimukselleni toimeksiantajan itse, työharjoittelun ulkopuolelta.

Tarkoitukseni oli saada tutkimukseni valmiiksi vuoden 2011 syksyn ja vuoden 2012 kevään aikana, ja palauttaa opinnäytetyöni 1. versio 26. maaliskuuta 2012. Lopullinen versio opinnäytetyöstä oli tarkoituksena saada valmiiksi 16. huhtikuuta 2012 mennessä. Laadin tutkimukseni aikataulutuksen tämän aikataulutavoitteen perusteella. (Liite 1) En merkinnyt aikatauluuni hakemuksen jättämiskuukautta tai –päivää, sillä olin keväällä 2012 työharjoittelussa, joten valmistumiseni siirtyi syksylle.

Pysyin aikataulussa vaihtelevasti, ja etenkin kevään aikana suorittamani työharjoittelu hidasti opinnäytetyöprosessiani huomattavasti. Tämän vuoksi pyrin asettamaan opinnäytetyön tekemisen työn edelle, mikä taas muutti valmistumisaikataulusuunnitelmiani entisestään.

Aloitin koko työprosessin laatimalla ensin aiheelleni tutkimussuunnitelman. Tutkimussuunnitelmaan listasin asiat, jotka sisällytin lopulliseen tutkimukseeni sekä pyrin kartoittamaan tutkimusmetodeitani. Tutkimussuunnitelmaa laatiessani päätin myös, millä tavoin toteutin lopullisen opinnäytetyöni sekä produktin sisällöstä ja laajuudesta. Työprosessin alussa etsin myös mahdollisia lähteitä sekä aineistoa tutkimukselleni.

Aineiston löytäminen osoittautui ainakin kirjalliselta osalta haastavaksi, sillä Etelä-Korean liike-elämästä ei ole paljoa materiaalia, joka ei keskittyisi liike-elämäkulttuuriin tai etikettiin. Nämä aiheet eivät kuitenkaan olleet pääosassa tutkimustani tai produktiani.

7 Oman oppimisen arviointi

Mielestäni opinnäytetyöni onnistui hyvin ja sain tarvittavat tiedot koottua yhteen. Minulla oli myös mahdollisuus tutustua eteläkorealaiseen liike-elämäkulttuuriin omien kontaktieni kautta sekä käyttää omia kokemuksiani apuna muun muassa produktia laadittaessa.

Tein työni mahdollisimman tehokkaasti sekä monia lähteitä ja näkökulmia käyttäen. Kokonaisuudessaan käytin työn tekemiseen 405 työtuntia, joka vastaa 15 opintopistettä.

Opin tutkimusta sekä etenkin haastatteluista tehdessäni enemmän eteläkorealaisesta liike-elämästä sekä kulttuurista. Opin myös haastatteluiden aikana ja sivussa korean kieltä, sillä haastateltavat eivät tieneet kaikkia sanoja englanniksi, jolloin he ilmaisivat ne koreaksi.

Opin opinnäytetyön laatimisen aikana erilaisia tutkimusmetodeita sekä tiedon etsimistaitoni kehittyivät. Myös tietojen luotettavuuden arviointitaitoni sekä monipuolisen lähdepohjan käyttämistaitoni kehittyivät. Opin myös kokoamaan tietoja sekä erottelmaan tutkimukseen olennaisesti kuuluvat ja kuulumattomat asiat.

Lähteet

Association of Southeast Asian Nations. 2009. ASEAN member states. Luettavissa: <http://www.aseansec.org/18619.htm>. Luettu: 12.1.2012.

Cimo. 2010. Finpron toimistot. Luettavissa: http://www.cimo.fi/ohjelmat/kansainvalinen_harjoittelu/suomalaisorganisaatiot/finpro. Luettu: 21.9.2011.

The Cooperation Council for the Arab states of the Gulf. 2011. Countries name. Luettavissa: <http://www.gcc-sg.org/eng/indexc64c.html?action=GCC>. Luettu: 12.1.2012.

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2008. Suomen ja Etelä-Korean taloussuhteet. Luettavissa: http://www.hpl.fi/www/fi/kauppapolitiikka/alueelliset_kahdenvaliset_kauppasopimukset/suomi_etela_korea.php. Luettu: 12.8.2011.

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2010a. Suomen ja Etelä-Korean välinen kauppa. Luettavissa: http://www.hpl.fi/www/fi/tilastokuvat/yritysten_kansainvalistyminen/kuvat/Suomen_ja_E_Korean_kauppa.pdf. Luettu: 12.8.2011.

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2010b. Suomen ja Etelä-Korean välinen kauppa aloittain. Luettavissa: http://www.hpl.fi/www/fi/tilastokuvat/yritysten_kansainvalistyminen/kuvat/Suomen_ja_EtelaKorean_valinen_kauppa_aloittain.pdf. Luettu: 12.8.2011.

ExpoMuseum. 2012. 2012 Yeosu. Luettavissa: <http://www.expomuseum.com/2012/>. Luettu: 12.8.2011.

Falck, H., Tuomainen, V. 2009. Globaalin finanssikriisin eskaloituminen: kriisin syyt, seuraukset ja vaikutukset suomalaisiin vientiyrityksiin. Kandidaatintyö. Teknillistaloudellinen tiedekunta. Lappeenrannan teknillinen yliopisto.

Finpro. 2010a. Luotettava kumppani kansainvälistymisessä. Luettavissa:
<http://www.finpro.fi/finpro;jsessionid=04E0071C69F90E1AB083CB21EA07B5F2.w>
ebapp1. Luettu: 5.9.2011.

Finpro. 2010b. Finpro maailmalla – Etelä-Korea. Luettavissa:
<http://www.finpro.fi/finpro-maailmalla/etela-korea>. Luettu: 6.9.2011.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Tammi. Helsinki.

Korea-Finland Business Council. 2008. Corporate members. Luettavissa:
<http://www.kfbc.or.kr/>. Luettu: 6.9.2011.

Korea Law. 2011d. About Korealaw.com. Luettavissa:
<http://www.korealaw.com/sub/information/aboutkorealaw.asp>. Luettu: 22.11.2011.

Kylänpää, E., Piirainen, E. 2002. Liike-elämän kirjallinen viestintä. Gummerus.
Jyväskylä.

Seo, Huiseon. 11.11.2011. Haastattelu.

Sitra. 2011. Hyvä elämä tehdään yhdessä. Luettavissa: <http://www.sitra.fi/miten-sitra-toimii>. Luettu: 18.3.2012

STX. 2008. Yritysprofili. Luettavissa: <http://www.stxeurope.com/?page=738>. Luettu:
4.1.2012.

Suomen suurlähetystö. 2010a. Maatiedosto Etelä-Korea. Kahdenväliset suhteet.
Luettavissa:
<http://www.finland.or.kr/public/default.aspx?nodeid=43259&contentlan=1&culture=fi-FI>. Luettu: 12.8.2011.

Suomen suurlähetystö. 2010b. Maatiedosto Etelä-Korea. Luettavissa:
<http://www.finland.or.kr/Public/default.aspx?nodeid=43259&culture=fi-FI&contentlan=1&displayall=1>. Luettu: 12.8.2011.

Suomen tietotoimisto. 10.12.2010. Suomi myy puolet Helsingin telakasta Venäjälle. Luettavissa:
<http://www.hs.fi/talous/artikkeli/STX+myy+puolet+Helsingin+telakasta+Ven%C3%A4j%C3%A4lle/1135262293914>. Luettu: 12.8.2011.

Suomen tullit. 2011. Maa- ja toimialakatsaukset 2001 – 2010. Luettavissa:
http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/ulkomaankauppatilastot/tilastokatsaukset/maat/vuodet/index.jsp. Luettu: 4.1.2012.

Suomen tullit. 2010. EU-, Eta-, Efta- ja Schengen-maat. Luettavissa:
http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/tulli_tutuksi/termit_selviksi/EU_Eta_Efta_Schengen/index.jsp. Luettu: 12.1.2012.

Suomen yrittäjät. 2012. Kansainvälinen toimintaympäristö, suunnittelu ja markkinatieto. Luettavissa: http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yritystoiminnanabc/kv/toimintaymparisto_suunnittelu_markkinatieto/. Luettu: 6.4.2012.

Tilastokeskus. 2012. Suuret yritykset hallitsevat vientiä – etenkin USA:ssa ja Suomessa. Luettavissa: http://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-02-16_003.html. Luettu: 6.4.2012.

Tilastokeskus. 2011a. Suomalaiset tytäryhtiöt ulkomailla 2009. Luettavissa:
http://www.stat.fi/til/stu/2009/stu_2009_2011-06-09_fi.pdf. Luettu: 3.1.2012.

Tilastokeskus. 2011b. Suomalaiset tytäryhtiöt EU:n ulkopuolisissa maissa vuonna 2009. Luettavissa: http://www.stat.fi/til/stu/2009/stu_2009_2011-06-09_tau_003_fi.html. Luettu: 3.1.2012.

Tilastokeskus. 2010. Suomalaiset tytäryhtiöt EU:n ulkopuolisissa maissa vuonna 2008. Luettavissa: http://www.stat.fi/til/stu/2008/stu_2008_2010-09-13_tau_003_fi.html. Luettu: 3.1.2012.

Tilastokeskus. 2009. Suomalaiset tytäryhtiöt EU:n ulkopuolisissa maissa vuonna 2007. Luettavissa: http://www.stat.fi/til/stu/2007/stu_2007_2009-09-17_tau_001_fi.html. Luettu: 3.1.2012.

Tilastokeskus. 2005. Haussa toimiva palvelukonsepti. Luettavissa: http://www.stat.fi/tup/economicstrends/econ305_palveluvienti.html. Luettu: 4.1.2012.

Turkki, T. 2009. Tiikerinportti: Korean vimma voittaa maailma. WS Bookwell Oy. Porvoo.

Ulkoasiainministeriö. 2008. Suomi maailmantaloudessa. Luettavissa: <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=15263&contentlan=1&culture=fi-FI>. Luettu: 6.4.2012.

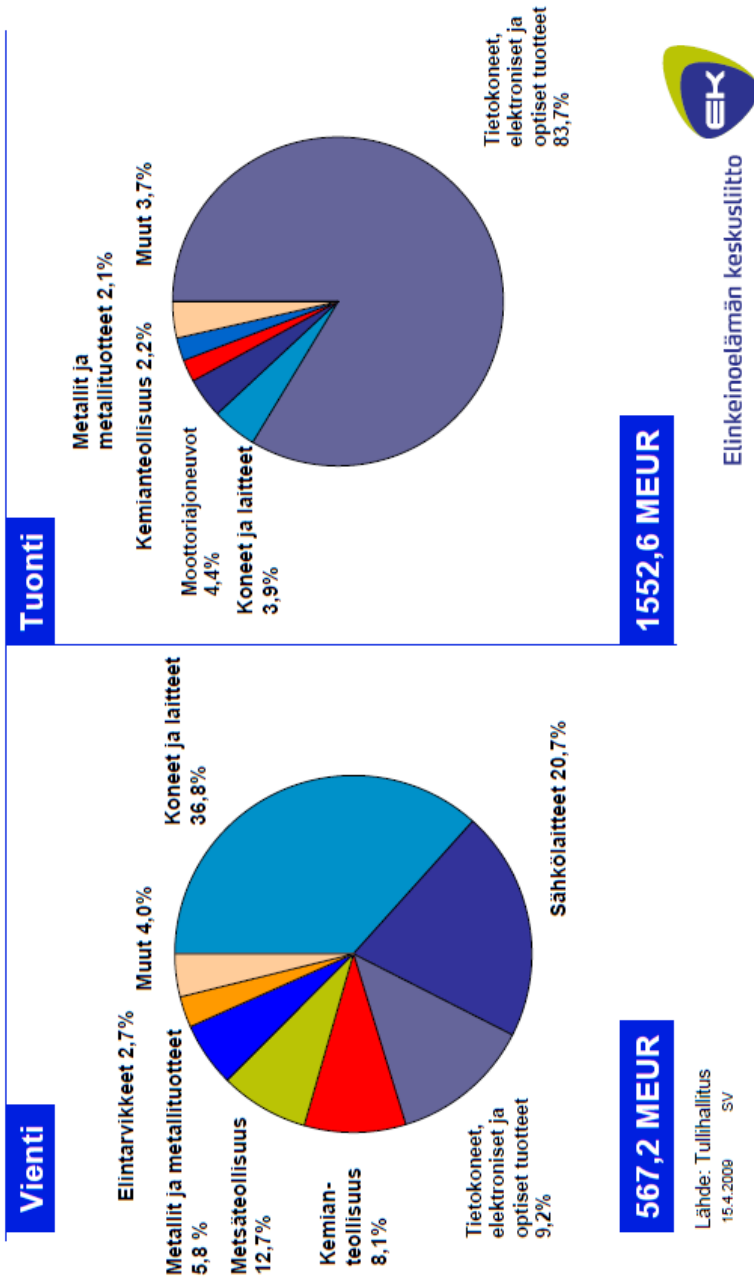
Vesterinen, I., Janhunen, J., Huotari, T. 2000. Korea. Kolme ovea tiikerin valtakuntaan. Gaudemus. Helsinki.

Liitteet

Liite 1. Opinnäytetyöprosessi sekä arvioitu valmistumisaikataulu

Kuukausi	Työnkuvaus
elokuu	Aiheen valinta Yhteydenotto potentiaalsiin toimeksiantajiin
syyskuu	Alustavan tutkimussuunnitelman valmistelu ja hyväksyttäminen
lokakuu	Aiheen rajaus Tutkimusmenetelmien valinta
loka - marraskuu	Alustavan tutkimussuunnitelman tekeminen Tutkimussuunnitelman palauttaminen ja esittäminen
marras - joulukuu	Lopullisen tutkimussuunnitelman tekeminen
loka - tammikuu	Teoriaosuuteen liittyvän aineiston kerääminen Produktin aineiston kokoaminen Haastatteluiden suorittaminen
marras - tammikuu	Teoriaosuuden kirjoittaminen
joulu - helmikuu	Produktin kirjoittaminen
helmi - maaliskuu	Alustavan lopullisen version kirjoittaminen Tarkistuttaminen opponijalla sekä toimeksiantajalla
maaliskuu	1. version palauttaminen
maalis - huhtikuu	Mahdollisten korjausten ja muutosten tekeminen Tarkistuttaminen opponijalla sekä toimeksiantajalla
huhtikuu	Lopullisen version kokoaminen ja palauttaminen
toukokuu	Esitys Kypsyyskoe
	Hakemuksen lähettäminen

Suomen ja Etelä-Korean välinen kauppa aloittain 2008

Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto 2010b

Matkalla Etelä-Koreaan

Sisällys

1 Johdanto.....	28
2 Etelä-Korea	29
3 Suomen suhteet Etelä-Koreaan.....	31
3.1 Vapaakauppasopimukset.....	31
3.2 Etelä-Koreassa toimivat suomalaisyritykset	33
3.3 Investoinnit	35
3.4 Tulevaisuuden investointikohteet	36
4 Kansainvälistymisprosessi.....	37
4.1 Sivukonttorin perustaminen	38
4.2 Tytäryhtiön perustaminen	39
4.3 Yritysmuodot	41
4.4 Palkkaus, työajat ja –lomat.....	43
5 Liiketoimintakulttuuri	47
5.1 Korealainen ja ulkomaalainen.....	47
5.2 Nimitykset	49
6 Korean kieli	51
Lähteet.....	55
Liitteet	59
Liite 1. Etelä-Korean kartta	59
Liite 2. Etelä-Koreassa toimivia suomalaisyrityksiä	60

Kirjoittanut Anna-Maria Kauppinen

Helsinki

16.4.2012

Kansikuva

Kwak Daeseop

1 Johdanto

Tämä kirjanen on suunnattu kaikille niille suomalaisyrityksille, jotka suunnittelevat tai harkitsevat toiminnan siirtoa Etelä-Koreaan. Kirjasen avulla suomalaisyritys saa helposti tietoa muun muassa Etelä-Korean liike-elämäkulttuurista sekä siitä, miten kansainvälistyä Etelä-Korean markkina-alueelle.

Finpro ry on maailmanlaajuisesti toimiva organisaatio, jonka tarkoituksena on edistää suomalaisyritysten kansainvälistä kasvua ja kehitystä. Finpro toimii Suomessa sekä yli 50 vientikeskuksessa maailmalla. Organisaatio on perustettu vuonna 1919, ja sillä on jäseninä noin 550 suomalaisyritystä, Elinkeinoelämän Keskusliitto, Suomen Yrittäjät sekä Teknologiateollisuus. Finpron organisaatiossa työskentelee yhteensä lähes 350 henkilöä. Työntekijöistä noin kaksi kolmasosaa työskentelee ulkomailla. (Cimo 2010; Finpro 2010a)

Kaikkien suomalaisyritysten ja –organisaatioiden sekä suomalais-korealaisten yhteisyritysten määrä Etelä-Koreassa tällä hetkellä on noin 30. Myös noin 150 suomalaista yritystä on edustettuna maassa. (Korea-Finland Business Council 2008; Suomen suurlähetystö 2010a)

Tietoperustani muodostui pääasiallisesti kirjallisia sekä sähköisistä lähteistä, mutta myös haastattelut sekä tilastoanalyysit toimivat tietolähteinä.

2 Etelä-Korea

Etelä-Korea sijaitsee Koillis-Aasiassa. Sen itäinen naapuri on Japani, pohjoisessa sijaitsee Pohjois-Korea ja lännessä Kiina. Etelä-Korealla on maarajaa ainoastaan Pohjois-Korean kanssa. Liitteestä yksi voi tarkastella Etelä-Korean karttaa sekä kaupunkien sijainteja. (Liite 1) (Finpro 2010e, 4)

Etelä-Korea on noussut yhdestä maailman köyhimmistä maista maailman 15. suurimmaksi taloudeksi. Maa kuuluu G20-ryhmään sekä OECD:hen. Nopeaan taloudelliseen kasvuun ovat vaikuttaneet merkittävästi teollisuuspolitiikka, voimakkaat koulutus-, tutkimus- ja kehityspanokset. Etelä-Korean teollisuus on kansainvälisesti vahva ja kilpailukykyinen monella alalla. (Suomen suurlähetystö 2010b)

Etelä-Koreasta tuli 1990-luvun lopulla maailman suurin laivanrakennusvaltio, ja muun muassa eteläkorealainen STX omistaa kolme telakkaa Suomessa. Vuonna 2010 Etelä-Korean osuus maailman laivantuotannosta oli 33 prosenttia, ja uusista laivatilauksista 36 prosenttia tehtiin Etelä-Koreaan. Etelä-Korean autoteollisuus on Yhdysvaltojen, Japanin ja Kiinan jälkeen maailman neljänneksi suurin. (STX 2008; Suomen Pankki 2011, 2; Suomen suurlähetystö 2010b)

Maan tärkeimmät kauppakumppanit ovat Japani, Kiina, Yhdysvallat, Hongkong ja Saudi-Arabia. Tärkeimmät vientituotteet ovat elektroniikkatuotteet, koneet ja laitteet, moottoriajoneuvot, teräs, laivat, tekstiilit, vaatteet, jalkineet sekä kala. Tärkeimmät tuontituotteet ovat raakaöljy, elintarvikkeet, koneet ja laitteet, kemikaalit sekä metallit. (Finpro 2010e, 5)

Etelä-Korean valuutta on Korean won. Yksi euro vastaa noin 1 480 wonia vuoden 2012 rahavaihtokurssien mukaan. Paikallinen yritysvero on 13 - 25 prosenttia, johon lisätään kotipaikkaa sidottu 10 prosentin lisävero yrityksen maksamista veroista. Yleinen arvolisävero on 10 prosenttia. World Economic Forum listasi Etelä-Korean kilpailukykyvertailussa vuonna 2009 sijalle 19. Tutkimukseen osallistui 133 maata. (Finpro 2010e, 5; Suomen suurlähetystö 2010b)

Taulukkoon 1 on listattu Etelä-Korean suurimmat kaupungit. Kaupungit on listattu kaupunkien taloudellisen suuruuden, ei asukasluvun mukaan. (Taulukko 1) Tämä taloudellinen suuruus on mitattu kaupungissa olevien yritysten ja eri toimijoiden määrällä. Etelä-Korean pääkaupunki, Seoul, on yksi maailman suurimpia kaupunkeja. Kaupungin läpi virtaa Han-joki, joka jakaa kaupungin kahteen osaan. (Finpro 2010e, 4; Suomen suurlähetystö 2010b)

Taulukko 1. Etelä-Korean suurimmat kaupungit

	Kaupunki	Asukasluku
1	Soul, pääkaupunki (서울)	yli 10 milj.
2	Busan (부산)	3,5 milj.
3	Daegu (대구)	2,5 milj.
4	Incheon (인천)	2,6 milj.
5	Daejeon (대전)	1,4 milj.
6	Gwangju (광주)	1,5 milj.

(Lähde: Finpro 2010e, s. 4; Suomen suurlähetystö 2010b)

Etelä-Korean suurimmat kaupungit ovat pääasiassa kehityskeskuksia. Nämä alueet houkuttelevat uusia yrityksiä sekä toimijoita, sillä alueilla sijaitsee paljon osaavaa ja ammattitaitoista työvoimaa. Suurimmissa kaupungeissa sijaitsee myös yliopistoja. Etelä-Korean parhaiten luokiteltu yliopisto on Seoul National University, joka sijaitsee nimensä mukaisesti Soulessa. Kyseinen yliopisto sijoittui parhaimpana eteläkorealaisena yliopistona sijalle 42 QS World University rankings –tutkimuksessa vuonna 2012.

(Kwak 2011; Lee 2011; Seo 2011; QS World University rankings 2012)

3 Suomen suhteet Etelä-Koreaan

Suomen ja Etelä-Korean väliset taloudelliset, poliittiset sekä kulttuurilliset suhteet ovat viime vuosikymmeninä kehittyneet positiiviseen suuntaan. Esimerkiksi vuonna 2008 Finnair avasi suoran lentoyhteyden Suomen ja Etelä-Korean välillä. Myös valtiovierailuja järjestetään. Esimerkiksi 26. - 27. maaliskuuta 2012 Soulissa järjestettiin ydinturvallisuushuippukokous, johon presidentti Niinistö osallistui. (Suomen suurlähetystö 2010a; Suomen tietotoimisto 2012)

Etelä-Korea on Suomen kolmanneksi tärkein kauppakumppani Aasiassa. Yhteistyössä Etelä-Korean kanssa on keskitytty erityisosaamisaloihin, ja vaikka Suomen yhteistyö on maan kanssa vähäisempää kuin Suomen Aasian tärkeimpien kauppakumppanien, Kiinan ja Japanin, kanssa, kauppamaiden välillä on vilkastunut viime vuosina ja osoittanut myös kasvun merkkejä. Vuonna 2010 Suomen viennin arvo Etelä-Koreaan oli 665 miljoonaa euroa, ja kasvua oli yli 20 prosenttia verrattuna vuoteen 2009. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2011; Suomen suurlähetystö 2010a)

Sekä suomalaisten kiinnostus Etelä-Koreaa että eteläkorealaisten kiinnostus Suomea kohtaan on lisääntynyt. Etelä-Koreassa arvostetaan muun muassa suomalaista arkkitehtuuria ja designia sekä koulutus- ja hyvinvointijärjestelmää. Myös erityisesti suomalainen ksylytoli on tunnettu Etelä-Koreassa. Tämä on seurausta eräästä ksylytolimainoksesta, jossa ksylytoli liitettiin Suomeen. (Kim D. 2011; Kwak 2011; Suomen suurlähetystö 2010b)

3.1 Vapaakauppasopimukset

Vuonna 2007 aloitetut neuvottelut vapaakauppasopimuksesta Euroopan unionin ja Etelä-Korean välillä päättyivät vuoden 2009 lopulla. Sopimus astui väliaikaisesti voimaan vuoden 2011 alussa, kun se oli hyväksytty Euroopan parlamentissa.

Elinkeinoelämän keskusliiton mukaan vapaakauppasopimuksella on positiivinen vaikutus Suomen teollisuuteen. Sopimuksen astuttua väliaikaisesti voimaan

suomalaisyrittäjien vientituotteiden tullit poistuivat suurilta osin heti, kokonaisuudessaan vasta seitsemän vuoden siirtymäajan jälkeen.

Vapaakauppasopimuksesta hyötyviä vientituotteita ovat muun muassa koneet ja laitteet sekä teollisuusaloja meriteollisuus sekä kemian-, metsä- ja elintarviketeollisuus. Elinkeinoelämän keskusliiton arvion mukaan tullien poistamisen taloudelliset vaikutukset ovat yli 30 miljoonaa euroa vuodessa. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2011; Suomen suurlähetystö 2010b)

Suomen Etelä-Korean suurlähetystön julkaiseman maaraportin mukaan vapaakauppasopimuksen ” uskotaan edistävän Etelä-Korean liiketoimintaympäristön avoimuutta vaikuttavan myönteisesti EU-yritysten markkinoillepääsyyn ja toimintaedellytyksiin”. Sopimus sisältää muun muassa etabloitumiseen, palveluihin sekä kaupankäyntiin liittyvät institutionaaliset kysymykset sekä säännöt.

Suomi on onnistunut varmistamaan, että Suomen kaupallistaloudelliset edut ja suomalaisyritysten Etelä-Korean markkinoilla kohtaamat kaupan esteet ovat asianmukaisesti tulleet huomioonotetuiksi vapaakauppasopimusneuvotteluissa (Suomen suurlähetystö 2010b).

Maaraportissa arvioidaan myös, että palvelukaupan vapauttamisesta aiheutuvat vapaakauppasopimuksen suurimmat talousvaikutukset. Tällaisia palvelukauppaa kuuluvia aloja ovat muun muassa kuljetus-, rakennus- sekä rahoitusalat.

Etelä-Korealla on Euroopan unionin lisäksi vapaakauppasopimukset Chilen, Eftan ja ASEAN:n, lukuun ottamatta Thaimaata, kanssa. Eftaan kuuluvat Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi. ASEAN:in kuuluvat muun muassa Malesia, Myanmar, Filippiinit ja Vietnam. Käynnissä on myös vapaakauppasopimukset Kanadan, Meksikon, Perun, GCC:n, Australian ja Uuden-Seelannin kanssa. GCC:hen, the Cooperation council for the Arab states of the Gulf, kuuluvat muun muassa Arabiemiraatit, Kuwait ja Qatar. (Association of Southeast Asian Nations 2009; The Cooperation Council for the Arab states of the Gulf 2011; Suomen tulli 2010; Suomen suurlähetystö 2010b)

Etelä-Korea päätti neuvottelut Yhdysvaltojen kanssa huhtikuussa 2007, mutta neuvottelutulos (KORUS FTA) ratifioitiin vasta vuoden 2010 joulukuussa. Etelä-Korealla on kokonaisvaltainen talouskumppanuussopimus Intian (CEPA) kanssa elokuusta 2009. (Office of the United States trade representative 2011; Suomen suurlähetystö 2010b)

Näistä vapaakauppasopimuksista on huomattava se, että Etelä-Korealla on paljon kauppayhteyksiä maailmalle, joten toimiminen Etelä-Koreassa ei ole taloudellisesti tai kansainvälistymisen kehittymisen suhteen rajoitettua.

3.2 Etelä-Koreassa toimivat suomalaisyritykset

Kaikkien suomalaisyritysten ja –organisaatioiden sekä suomalais-korealaisten yhteisyritysten määrä Etelä-Koreassa tällä hetkellä on 32. Näihin kuuluu esimerkiksi Finnair ja Kone Elevators Korea Co. Ltd. Myös noin 150 suomalaista yritystä on edustettuna maassa. Näihin kuuluu muun muassa Cargotec, jota Hiab edustaa. Muun muassa Nokialla ja Ahlstromilla on myös tuotantotoimintaa Etelä-Koreassa.

Investointeja ovat tehneet lähinnä muutamat yritykset kuten Ahlstrom, Hiab, Fibox Oy, Wärtsilä Oy ja Nokia. Wärtsilä on perustanut laivanmoottoreita valmistavan yhteisyrityksen Hyundai Heavy Industries:n kanssa. (Suomen suurlähetystö 2010a)

Taulukkoon 2 on listattu kymmenen yrityksen otos näistä toimijoista sekä niiden toimialat. (Taulukko 2) Toimintapaikka-kohtaan ei ole merkitty yrityksen pääkonttorin sijaintipaikkaa, vaan yrityksen sijaintipaikka Etelä-Koreassa.

Taulukosta 2 huomaa, että pääosa suomalaisyrityksistä, jotka toimivat Etelä-Koreassa, ovat toimialaltaan keskittyneet koneisiin ja elektroniikkaan. Tämä saattaa johtua siitä, että Etelä-Korea on yksi maailman suurimmista laivanrakentajamaista sekä maa omistaa monta telakkaa ympäri maailmaa. (Korea-Finland Business Council 2008; Suomen suurlähetystö 2010a)

Taulukko 2. Etelä-Koreassa toimivia suomalaisyrityksiä ja –organisaatioita sekä suomalais-korealaista yrityksiä

Yritys	Päätoimiala	Toimintapaikka
Amer Sports International	Urheilualan tukkukauppa	Namdo Building, Soul
Ahlstrom	Erikoismateriaalien ja –tuotteiden valmistus, jalostaminen ja myynti	Kanglim Building, Soul
Fibox Oy	Sähkö- ja elektroniikkakomponenttien muovituotteiden valmistus, myynti ja maahantuonti	Incheon (yritys) ja Busan (konttori)
Finnair	Lentoliikenne; matkustajien, postin ja tavaroiden kuljettaminen	Incheon
Hiab	Nosto- ja siirtolaitteiden valmistus	Chongwon
Kone	Nosto- ja siirtolaitteiden valmistus	Chang Gang Building, Soul
Metso Paper	Paperi-, kartonki- ja pahviteollisuuden koneiden valmistus	Daejeon
Nokia	Viestintälaitteiden valmistus	Soul (konttori) ja Masan (tehdas)
Outokumpu	Kaivos- ja kaivannaistoiminta, metallien sekä metallituotteiden valmistus, kone- ja elektroniikkateollisuus, kemianteollisuus	Hyundai Tower, Soul
Wärtsilä	Koneenrakennus- ja konepajateollisuus, energiantuotanto ja -jakelu	Busan (konttori) ja Yeongam (tehdas)

(Lähde: Korea-Finland Business Council 2008; Suomen suurlähetystö 2010a)

3.3 Investoinnit

Investoinnit Suomesta Etelä-Koreaan ovat muuttuneet paljon viimeisten vuosien aikana. Etelä-Korea on kehittynyt nopeasti teollisuusmaana, ja noussut yhdeksi tärkeäksi kauppakumppaniksi Suomelle Itä-Aasiassa.

Vuonna 2009 suomalaisyrityksillä oli lähes 5 000 tytäryhtiötä 120 maassa. Toiminta keskittyi Eurooppaan ja Aasiaan henkilöstön määrällä mitattuna. Etelä-Koreassa toiminta on kehittynyt jatkuvasti, ja tytäryhtiöiden määrä on kehittynyt. Aasiassa ja Oseaniassa suomalaisinvestoinnit ovat keskittyneet informaation- ja viestintätoimintaan sekä elektroniikka- ja sähköteollisuuteen. (Tilastokeskus 2011a, 1, 2, 6)

Eteläkorealaiset investoinnit Suomeen ovat olleet hyvin pienet. Yksi uusimmista investoinneista on STX:n investointi Aker Yardsiin. Tämä investointi kattaa Aker Yardsin Suomen telakat Helsingissä, Turussa ja Raumalla.

Kuitenkin vuonna 2010 KTX myi puolet Helsingin telakasta Venäjän valtion telakkayhtiölle USC:lle. Myynnin yhteydessä telakkayhtiöt perustivat Helsingin telakalle uuden yhtiön, Archtech Helsinki Shipyardin, joka keskittyy jäänmurtaajien sekä muiden jäätä murtavien alusten tekemiseen. (Suomen suurlähetystö 2010a; Suomen tietotoimisto 2010)

3.3.1 Vienti ja tuonti

Suomeen tuotavat suurimmat yksittäiset eteläkorealaiset vientituotteet ovat koneet ja kuljetusvälineet. Tällaisia tuotteita ovat pääasiallisesti elektroniikkateollisuuden tuotteet, matkapuhelimet ja autot. Näiden vientituotteiden osuus tuonnista on yleisesti yli 90 prosenttia. Suomesta viedään Etelä-Koreaan eniten koneita, laitteita ja kuljetusvälineitä. Näiden vientituotteiden osuus viennistä on yleisesti yli 60 prosenttia. (Suomen suurlähetystö 2010a)

Suomen Soulin suurlähetystön julkaiseman maaraportin mukaan suomalaisyritykset ovat menestyneet Etelä-Korean markkinoilla hyvin. Kokonaisinvestoinnit Suomesta Etelä-Koreaan eivät kuitenkaan ole olleet suuria: kokonaisinvestointien arvo oli 87

miljoonaa euroa vuosina 1980 – 2007. Lähinnä vain muutamat yritykset, esimerkiksi Ahlström, Wärtsilä Oy ja Nokia, ovat tehneet investointeja.

3.4 Tulevaisuuden investointikohteet

Useat tutkijat ovat kiinnittäneet huomiota Etelä-Korean palvelusektorin kehittämättömyyteen. Etelä-Korean taloutta ovat vahvistaneet kansainvälisesti kilpailukykyinen ja vientiorientoitunut teollisuus. Palvelutuotannon osuus Etelä-Korean bruttokansantuotteesta 56 prosenttia. Esimerkiksi Japanissa ja Yhdysvalloissa kyseinen osuus on kaksi kolmasosaa. Suomessa palveluiden osuus bruttokansantuotteesta on jo yli 65 prosenttia. (Tilastokeskus 2005; Turkki 2009, 129)

Tämän vuoksi esimerkiksi uudet palvelualan yritykset voisivat siirtyä Etelä-Korean markkinoille. Myös erilaiset elektroniikka- ja tietotekniikkaan erikoistuneet yritykset pystyvät siirtämään osaamistaan Etelä-Koreaan.

4 Kansainvälistymisprosessi

KoreaLaw.comin mukaan on kannattavaa ensin perustaa sivukonttori Etelä-Koreaan, ja vasta sen jälkeen mahdollisesti perustaa paikallinen tytäryhtiö.

Tärkeimpänä asiana kansainvälistymisessä nousee yhteyksien muodostaminen Etelä-Koreaan. Paikallisten kontaktien avulla ulkomaalainen toimija pystyy tutustumaan paikalliseen kulttuuriin ja toimintaan sekä saamaan tarvittaessa tukea muun muassa ilmoitusten tekemisessä.

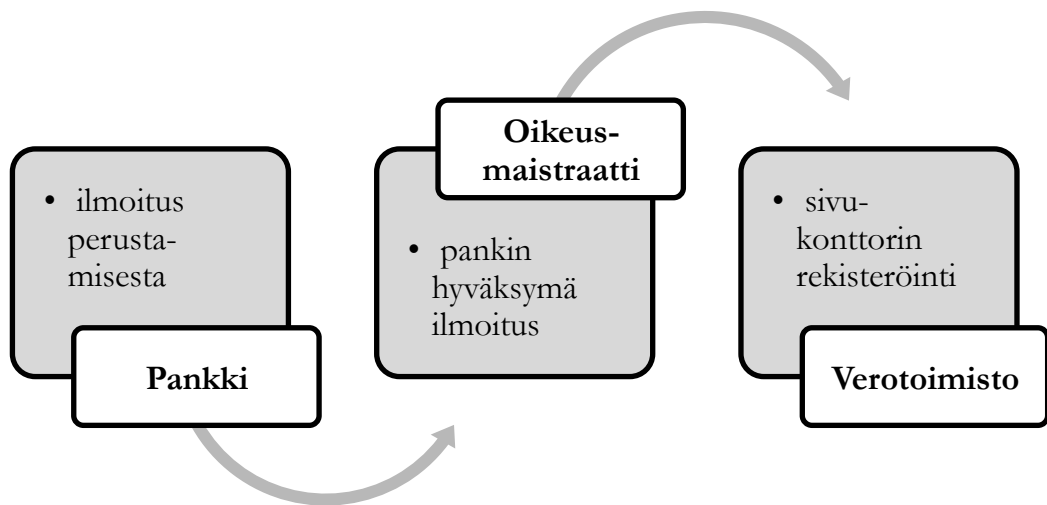
On olemassa myös suomalaisorganisaatioita, jotka voivat auttaa kansainvälistymisessä sekä sen suunnittelussa. Nämä palvelut ovat maksullisia. Kuitenkin yrityksen toiminnan kannalta on tärkeää tutustua itse kyseiseen maahan ja sen kulttuuriin ennen kansainvälistymissuunnitelmien tekemistä tai hylkäämistä.

Suomalaisyritys tai –organisaatio voi saada myös taloudellista tukea kansainvälistymiseen. Pienet ja keskisuuret yritykset voivat hakea tukea kansainvälistymiseen esimerkiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (ELY-keskus), Finnveralta sekä Finnfundilta.

Tukea tarjotaan, jotta kansainvälistymisen riskit pienenisivät sekä kynnys kansainvälistymiseen matalisi. Yritykset voivat hakea myös erilaisia takauksia ja vakuuksia rahoittamiseen. Tämän lisäksi esimerkiksi ELY-keskukset sekä Fintra tarjoavat erilaisia valmennuksia kansainvälistymiseen, jotta yritykset oppisivat muun muassa mahdollisista riskeistä, joita kansainvälistymisessä kannattaa ottaa huomioon. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2012; Fintra 2012; Suomen yrittäjät 2012a, b)

4.1 Sivukonttorin perustaminen

Etelä-Korean ulkomaalaisen valuuttamarkkinalainsäädännön mukaisesti sivukonttori perustetaan tekemällä ilmoitus sivukonttorin perustamisesta ulkomaalaista valuuttaa käsittelevän pankin kanssa. Pankin hyväksyttyä ilmoitus sivukonttorin perustamisesta tulee ilmoittaa oikeusmaistraattiin. Kun maistraatti on antanut hyväksyntänsä, viimeiseksi pitää tehdä ilmoitus verotoimistoon yrityrekisterinumeron saamiseksi. Tämä koko prosessi kestää noin 2 - 3 viikkoa. Kuviossa 2 on kuvattu sivukonttorin perustamisprosessi. (Kuvio 1) (Korea Law 2011b)

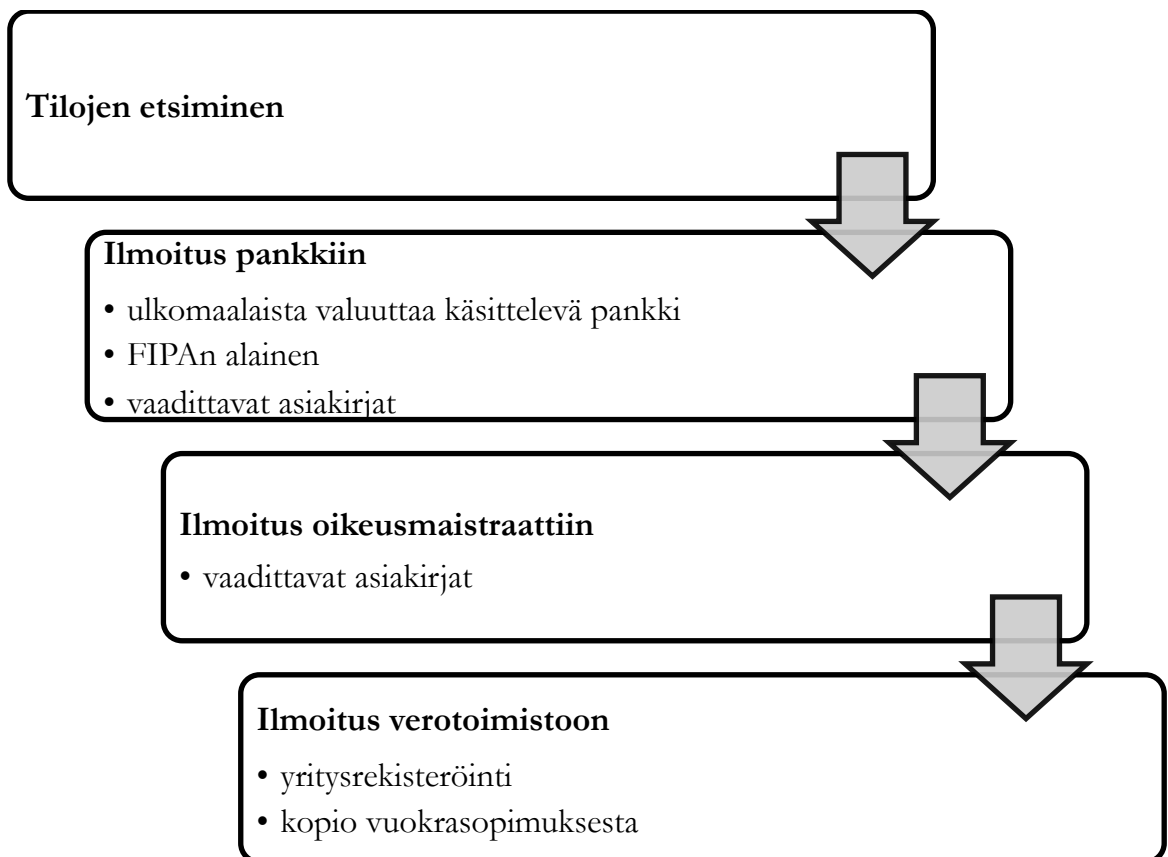
Kuvio 1. Sivukonttorin perustaminen

Jotta konttori voi palauttaa tuloja ulkomaalaiselle emoyhtiölleen, vaaditaan siihen keskuspankin lupa. Sivukonttorit eivät saa omistaa korealaisten yritysten osakkeita. Ne eivät myöskään saa harjoittaa tuotanto- tai rahoitustoimintaa, mutta valtionvarainministeriöltä voi saada mahdolliset poikkeusluvut näiden toimintojen harjoittamiseen. Periaatteessa sivukonttorit voivat harjoittaa esimerkiksi asiakaspalvelua tai business to business -toimintaa. (Riihonen 1997, 39)

4.2 Tytäryhtiön perustaminen

Tytäryhtiön perustaminen vaatii saman prosessin, mutta pankin, jonne ilmoitus jätetään, tulee olla ulkomaalaisia investointien edistämistä koskevan (Foreign Investment Promotion Act, FIPA) alainen. Myös ilmoitusta varten vaadittavia asiakirjoja on enemmän.

Kuviossa 2 on kuvattu tytäryhtiön perustamista kuvaava prosessi. (Kuvio 2) (Korea Law 2011b)

Kuvio 2. Tytäryhtiön perustaminen

Ensimmäisessä kohdassa yritys etsii tilat ja sijainnin tytäryhtiölleen. Tämä kannattaa ehdottomasti tehdä, sillä ensimmäistä ilmoitusta varten vaaditaan tiedot tytäryhtiön sijainnista. Tytäryhtiötä ei voi siis perustaa ennen kuin yritys on ensin etsinyt tilat toiminnalleen.

Toisessa kohdassa yritys tekee ilmoituksen tytäryhtiön perustamisesta pankin kanssa. Pankin tulee olla FIPAn alainen. Tällaisia pankkeja ovat muun muassa eteläkorealainen Korea Exchange Bank sekä ulkomaalaiset Citibank, HSBC sekä Chase. (Korea Law 2011c)

Ilmoituksen täyttämistä varten tarvittavat asiakirjat ovat notaarin vahvistamat lakimiehen valtakirja sekä todistus yhtiöhallituksen päätöksestä perustaa sivukonttori. Ilmoituksen täyttämiseen tarvitaan tiedot tytäryhtiön nimestä ja osoitteesta, emoyhtiön pääkonttorin nimi ja osoite sekä tiedot mahdollisten ulkomaalaisten sijoittajien kansalaisuudesta. Nämä tiedot voi antaa esimerkiksi toimittamalla kopion emoyhtiön perustamiskirjasta. (Korea Law 2011c)

Kun pankki on hyväksynyt ilmoituksen, seuraavaksi ilmoitus pitää toimittaa paikalliseen oikeusmaistraattiin.

Kolmas vaihe on tehdä ilmoitus oikeusmaistraattiin. Tätä ilmoitusta varten vaaditaan seuraavat asiakirjat:

1. Tytäryhtiön perustamiskirja
2. Tytäryhtiön johtajien nimet, osoitteet, syntymäajat ja tiedot kansalaisuudesta sekä kopiot heidän passeistaan
3. Tytäryhtiön edustajan nimi, osoite, syntymäaika ja kansalaisuus. Tytäryhtiön edustaja on se henkilö, jolla on Etelä-Korean lain ja yhtiöjärjestyksen perusteella oikeus edustaa yhtiötä. Jos edustajia on useampi kuin yksi, kaikki edustajat pitää ilmoittaa, ja ilmoittaa, toimivatko he yhdessä tai yksin.
4. Tytäryhtiön tilintarkastajien nimet, osoitteet, syntymäajat ja kansalaisuudet sekä kopiot passeista. Tytäryhtiöllä on oltava ainakin yksi tilintarkastaja.
5. Notaarin vahvistamat hyväksymät asiakirjat tytäryhtiön perustamisesta, jotka kaikki johtajat, edustaja ja tilintarkastaja ovat allekirjoittaneet, sekä sinetöity raportti tytäryhtiön edustajalta.

Oikeusmaistraatille pitää myös toimittaa pankin antama ilmoitus tytäryhtiön pääomasta, joten sijoittajien tulee tehdä sijoituksensa sen jälkeen, kun pankki on hyväksynyt ilmoituksen, ja ennen ilmoituksen tekemistä oikeusmaistraattiin.

Viimeinen vaihe on ilmoituksen tekeminen verotoimistoon. Ilmoitus täytyy tehdä, jotta yritys saa paikallisen y-tunnuksen tytäryhtiölle. Y-tunnusta voi yleensä hakea yhden tai kahden viikon sisällä ilmoituksen jättämisestä oikeusmaistraatille.

Verotoimistoilmoitukseen tarvitaan liitteenä kopio yrityksen vuokrasopimuksesta, joka todistaa, että tytäryhtiö sijaitsee Etelä-Koreassa.

4.3 Yritysmuodot

Etelä-Koreassa on yleisesti neljä erilaista yritysmuotoa. Nämä ovat chusik hoesa, yuhan hoesa, hapmyong hoesa sekä hapja hoesa. Taulukkoon 3 on listattu kaikki neljä yritysmuotoa sekä kuvattu niitä lyhyesti. (Taulukko 3)

Sana hoesa merkitsee yritystä. Korealaw.comin mukaan suurin osa korealaisyrittäjistä on yritysmuodoltaan chusik hoesa tai yuhan hoesa. Tämä johtuu siitä, että näissä yritysmuodoissa on rajoitettu vastuuvollisuus. (Korea Law 2011a; Riihonen 1997, 36)

Chusik hoesa –yritysmuoto vastaa läheisesti suomalaista osakeyhtiömuotoa. Chusik hoesan osakkeenomistajilla on rajoitettu vastuuvollisuus, joka rajoittuu osakemyynneillä saatuun pääomaan. Yrityksen osakkeet ovat vapaasti siirrettävissä, kuitenkin osakesiirtoihin saatetaan tarvita yrityksen hallituksen lupa. Yhtiöhallituksen muodostaminen on pakollista, ja osakkeenomistajien määrä on rajoittamaton. Yritystä edustaa yrityksen hallituksen nimeämä edustaja.

Taulukko 3. Eteläkorealaiset yritysmuodot

Yritysmuoto	Kuvaus
Chusik hoesa (주식 회사)	<ul style="list-style-type: none"> – kuin suomalainen osakeyhtiö – osakkeenomistajilla rajoitettu vastuuvollisuus
Yuhan hoesa (유한 회사)	<ul style="list-style-type: none"> – kaikilla osakkeenomistajilla rajoitettu vastuuvollisuus – osakkeenomistajien määrä ei yli 50 – vastuuvollisuus rajoittuu annetun pääoman määrään – soveltuu pienille ja keskisuurille yrityksille
Hapmyeong hoesa (합명 회사)	<ul style="list-style-type: none"> – kuin suomalainen avoin yhtiö – kaikki osakkaat vastuuvollisia – jokaisella osakkaalla oikeus edustaa yritystä – velat/voitot jaetaan tasan osakkaiden kesken
Hapja hoesa (합자 회사)	<ul style="list-style-type: none"> – kuin suomalainen kommandiittiyhtiö – kahdenlaiset osakkaat: <ul style="list-style-type: none"> – täysi vastuu (yhtiömies) <ul style="list-style-type: none"> – oikeus edustaa yritystä – rajoitettu vastuu (hiljainen yhtiömies) <ul style="list-style-type: none"> – ei oikeutta toimia yrityksen nimissä – vastuu määräytyy sijoitetun pääoman mukaan

Yuhan hoesa –yritysmuoto on hyvin samankaltainen kuin chusik hoesa, vaikka eroavaisuuksiakin on. Yuhan hoesan osakkeenomistajilla on rajoitettu vastuuvollisuus, joka määräytyy samalla tavalla kuin chusik hoesassakin. Kuitenkin tämän yritysmuodon yritysten osakkeenomistajien määrä on rajoitettu 50:een, kun chusik hoesassa osakkeenomistajien määrä on rajoittamaton. Yuhan hoesa – yritysmuoto ei vaadi yhtiöhallitusta. Yuhan hoesan johtaja voi edustaa yritystä, ellei ole erikseen määritelty tiettyä henkilöä edustamaan yritystä.

Hapmyeong hoesa vastaa läheisesti suomalaista avointa yhtiömuotoa. Jokaisella yrityksen osakkaalla on rajoittamaton vastuuvollisuus. Jokaisella on myös oikeus edustaa yritystä, ellei yhtiösäännöissä ole määritelty osakasta, jolle vastuu kuuluu.

Kaikki voitot ja/tai tappiot jaetaan tasan osakkaiden kesken. Yrityksen omistajuuden vaihtaminen vaatii kaikkien osakkaiden yhteisen hyväksynnän.

Hapja hoesa vastaa yritysmuodoltaan suomalaista kommandiittiyhtiötä. Yrityksen jäsenet muodostuvat yhtiömiehistä ja hiljaisista yhtiömiehistä. Yhtiömiehillä on oikeus tehdä yritystä koskevia päätöksiä, ja he ovat myös vastuuvollisia. Hiljaisilla yhtiömiehillä ei ole oikeutta tehdä yritystä koskevia päätöksiä eikä edustaa yritystä. He voivat osallistua yrityksen toimintaan ainoastaan pääomasijoituksillaan, ja heidän vastuuvollisuutensa määräytyy sijoittamansa pääoman mukaan. (Korea Law 2011a; Riihonen 1997, 36)

Etelä-Koreassa on myös suuria monialayrityksiä, chaeboleja, joiden toiminta kattaa monta eri aluetta. Esimerkiksi LG Group on Suomessa pääosin tunnettu elektroniikkatuotteistaan, mutta Etelä-Koreassa voit ostaa muun muassa LG:n hammastahnaa, tuoleja tai hajuvettä.

Chaebolleille on ominaista johtajuuden siirtyminen sukulaisuuden mukaan. Yritykset ovat eräänlaisia perheyrityksiä, joissa johtajan asema ja hyvinvointi testamentataan pojille. Yleensä jokaiselta hierarkia-askelmalta löytyy sukulaisia. Chaebolien määrä kuitenkin väheni vuoden 1997 talouskriisin jälkeen, ja useat chaebolit hajosivat erillisiksi yrityksiksi.

Tänä päivänä myös franchising-yritysten sekä ketjumyymälöiden määrä on lisääntynyt paikallisilla markkinoilla. (Hoare 2005, 142; Kim J. 2011; Riihonen 1997, 31, 32; Seo 2011; Turkki 2009, 127)

4.4 Palkkaus, työajat ja -lomat

Eteläkorealaiset työajat poikkeavat suuresti suomalaisista. Eteläkorealaisten palkat pidettiin matalina 1990-luvun alkuun asti. Tämä oli seurausta vientiteollisuutta korostavasta teollisuuspolitiikasta. Hallitukset ja yritykset kuitenkin joutuivat nostamaan työntekijöiden palkkoja, jotta kotimaista kysyntää ja ostovoimaa voitaisiin vahvistaa. (Ko 2011; Kim J. 2011; Kwak 2011; Lee 2011; Turkki 2009, 130, 131)

Suomessa ei ole käytössä yleistä, kaikille yhteistä minipalkkarajaa, vaan minipalkka määritellään eri alojen omissa työehtosopimuksissa. Etelä-Koreassa tällainen kuitenkin on. Palkka on suuruudeltaan 6 000 wonia tunnissa, mikä vastaa noin 4 euroa tunnissa. (Kim D. 2011; Suomen työelämän infopiste 2012)

Etelä-Koreassa työajat ovat yleisesti pitkiä. Alasoinin raportin mukaan eteläkorealaiset keskimääräiset vuosityöajat ovat OECD-maiden ylivoimaisesti pisimmät. Esimerkiksi vuonna 2006 maan vuotuinen keskityöaika oli 2 357 tuntia, mikä vastaa noin 45 tuntia viikossa. Tämä luku oli kolmasosan enemmän kuin Japanissa vuonna 2006. Työajat ovat kuitenkin lyhentyneet vuosien aikana. Vielä vuonna 1993 keskimääräinen vuosityöaika oli 2 667 tuntia, eli noin 52 tuntia viikossa. Työtä tehdään nykyään yleensä viisi päivää viikossa. Vuosilomat ovat Etelä-Koreassa yleensä yhteiseltä pituudeltaan noin yhden kuukauden. (Alasoini 2009, 9; Kim J. 2011; Kwak 2011; Ko 2011)

Taulukkoon 4 on listattu Etelä-Korean kansalliset vapaapäivät (Taulukko 4). On hyvä huomata, että eteläkorealaiset käyttävät kahta eri kalenteria: länsimaalaista kalenteria sekä kiinalaista kuukalenteria. Tämän vuoksi jotkin vapaapäivät, jotka määräytyvät kiinalaisen kuukalenterin mukaan, kuten esimerkiksi Buddhan syntymäpäivän juhlapäivä, ovat eri päivinä eri vuosina.

Taulukko 4. Kansalliset vapaapäivät

Päivämäärä	Juhla
1. tammikuuta	uudenvuodenpäivä
helmikuu (kuukalenterin uusivuosi)	kuukalenterin 1. - 3. päivä, kiinalainen uusivuosi
1. maaliskuuta	itsenäisyysliikkeen muistopäivä
1. toukokuuta	itsenäisyyspäivä
5. toukokuuta	lastenpäivä
huhti-toukokuu (4. kuukalenterin 8. päivä)	Buddhan syntymäpäivä
6. kesäkuuta	vainajien muistopäivä
15. elokuuta	vapautuksen päivä
syys-lokakuu (8. kuukalenterin 15. - 18. päivä)	elonkorjuujuhla
3. lokakuuta	kansallinen perustamispäivä
25. joulukuuta	joulupäivä

(Lähde: Ajou University 2012; Suomen suurlähetystö 2010b)

Yleensä helmikuun puolivälissä juhlistaan kiinalaista uutta vuotta, ja juhlistetaan kyseisen vuoden eläintä. Eläimiä on yhteensä 12, ja esimerkiksi vuosi 2012 on lohikäärmeen vuosi.

Maaliskuun 1. päivänä vietetään Etelä-Korean itsenäisyysliikkeen muistopäivää. Päivä on muistopäivä Japani valtaa vastaan nousseille korealaisille, ja päivää juhlistetaan ympäri Etelä-Koreaa.

Toukokuussa juhlistaan Etelä-Korean itsenäisyyspäivää sekä maailmanlaajuista lastenpäivää. Yleensä myös toukokuun alkupuolella on Buddhan syntymäpäivä. Syntymäpäivänä useat kerääntyvät buddhalaistemppeleihin, jotka on koristeltu lootuslyhdyin.

Kesäkuussa vietetään vainajien muistopäivää, joka perustuu traditioon ja esi-isien muistamiseen. Elokuussa juhlistetaan vapautuksen päivää, joka on muistopäivä Japanin vallan alta vapautumiselle.

Syys-lokakuun vaihteessa on elonkorjuujuhla, joka tunnetaan maassa nimellä chuseok (추석). Lokakuun alussa on myös Korean kansallisen perustamispäivän juhla.

Joulukuussa juhlistetaan joulua, joka ei kuitenkaan ole perinteeltään sama kuin esimerkiksi Suomessa. Päivä on enemmän ystävien ja pariskuntien välinen juhla, ei niinkään perhejuhla. (Kim D. 2011; Kwak 2011; Seo 2011)

5 Liiketoimintakulttuuri

Etelä-Korean nopea taloudellinen kehitys 1950-luvulta nykypäivään merkitsee myös sitä, että yhä useammalla ulkomaalaisella on liiketoimintaa maassa. Kuitenkin suuri osa korealaisista yritysjohdossa toimivista henkilöistä on korkeakoulutettuja, ja he ovat saattaneet opiskella ulkomailla, Euroopassa tai Pohjois-Amerikassa.

Kolmanneksi eniten vaihto-opiskelijoista Suomeen tulee Etelä-Koreasta. Tämä helpottaa omalla tavallaan liiketoimintaa paikallisten kanssa, mutta paikallinen kulttuuri eroaa joiltain osin länsimaalaisesta. Jos on aikaisemmin tehnyt yhteistyötä kiinalaisten tai japanilaisten kanssa, tunnistaa helposti korealaisen liiketoimintakulttuurin. (Hoare 2005, 132, 133; Turkki 2009, 159)

Korealaisessa tapakulttuurissa korostuvat erityisesti buddhalaisuus sekä konfutselaisuus. Konfutselaisuus tavoittelee mahdollisimman täydellistä harmoniaa yhteisössä määrittämällä hyvin tarkkaan yksilöiden suhteet toisiinsa. Tämän vuoksi korealaisille on tärkeää heti ensimmäistä kertaa tavatessa asemoida itsensä oikein suhteessa toiseen. Tämä korostuu etenkin kahden korealaisen välillä, mutta on hiukan löyhempää ulkomaalaisen ja korealaisen välillä. Tästä huolimatta käyntikorttien vaihto on tärkeää ensimmäisessä muodollisessa tapaamisessa. Yritysmaailmassa korealaiset tervehtivät ulkomaalaisia yleensä kättelemällä, mutta kumartaminen on yleisempi tapa. (Hoare 2005, 133; Ko 2011; Kim J. 2011; Kwak 2011; Suomen suurlähetystö 2010a)

5.1 Korealainen ja ulkomaalainen

Korealainen kokee ulkomaalaisen vieraaksi, joten hän asemoi itsensä hiukan alemmaksi ulkomaalaisen asemaan nähden. Koska ulkomaalaisen kanssa käytettävä kieli on yleensä englanti, eivät koreankielen sosiaaliset vivahteet korostu. (Ko 2011; Kim D. 2011; Kim J. 2011; Kwak 2011; Suomen suurlähetystö 2010a)

Suurin osa eteläkorealaisista käyttäytyy erittäin kohteliaasti ulkomaalaista kohtaan. Esimerkiksi jos olet eksynyt, joku avulias tulee aina auttamaan. Avun saaminen itse voi olla joskus vaikeampaa, joten kannattaa vain odottaa, että joku lähestyy sinua. Yleensä

ulkomaalaisen huomaa helposti kadulla, ja etenkin ulkomaalainen korealaisen seurassa herättää huomiota. On kuitenkin nykyään melko yleistä nähdä ulkomaalainen mies korealaisen naisen seurassa, mutta ulkomaalainen nainen korealaisen miehen seurassa herättää erityisesti huomiota, joka ei aina ole positiivista. Keskusteluissa eteläkorealaiset pyrkivät yleensä välttämään vastalauseita ja näin saamaan ulkomaalaisen olon paremmaksi. (Hoare 2005, 44, 46; Kwak 2011)

Ulkomaalaisen kannattaa välttää tiettyjä keskustelunaiheita. Tällaisia keskustelunaiheita ovat muun muassa Japani ja Pohjois-Korea. Etelä-Korea oli pitkään Japanin vallan alla, josta eräänlainen vihasuhde japanilaisiin juontaa juurensa. Etelä-Korea saavutti itsenäisyyden Japanin vallasta toisen maailman sodan päätyttyä vuonna 1945. Myös Pohjois-Korean ja Etelä-Korean välinen sota 1950-luvulla on jättänyt vaikutukset eteläkorealaisiin.

Sota alkoi kesäkuussa vuonna 1950 Pohjois-Korean hyökättyä Etelä-Koreaa vastaan aikeena yhdistää Koreat pakolla. Vuoden 1950 lokakuussa kiinalaiset hyökkäsivät Etelä-Koreaa vastaan, jotka taistelivat amerikkalaisten tukemina. Tämä kiinalaisten antama tuki Pohjois-Korealle on myös omalla tavallaan vaikuttanut eteläkorealaisten negatiiviseen suhteutumiseen Kiinaa kohtaan. (Hoare 2005, 22, 24, 25, 26, 45; Kim D. 2011)

Joskus korealainen saattaa tuoda tällaisen keskustelunaiheen ylös, mutta itse ei kannata niistä aloittaa keskustelua. On soveliaampaa antaa korealaisen itse päättää, haluaako hän keskustella vältettävistä aiheista. (Kim D. 2011; Seo 2011)

Liiketoiminta korealaisten kanssa vaatii valmistelua ja suunnittelua. Kannattaa jo etukäteen tehdä mahdollisimman paljon, eikä kannata odottaa nopeita vastauksia. Vaikka saattaa vaikuttaa siltä, että korealaisessa kulttuurissa asiat hoidetaan nopeasti, on hyvä muistaa, että Etelä-Koreassa on yhä voimassa vanhat traditiot asioiden tarkasta käsittelystä.. (Hoare 2007, 141)

5.2 Nimitykset

Eteläkorealaisessa liiketoimintakulttuurissa suurin ero on hierarkia verrattuna niin sanottuun länsimaalaiseen liiketoimintakulttuuriin, jossa korostuu erityisesti tasa-arvo. Yleensä hierarkia-asetelma muodostuu henkilön iän, koulutuksen ja kokemuksen mukaan. Työpaikoilla vasta aloittaneet työntekijät ovat osastollaan hierarkiassa alimpia.

Omaan niin sanottuun hierarkia-asemaan vaikuttaa myös ikä. Esimerkiksi, jos olet työskennellyt osastolla kaksi vuotta, olet samassa asemassa kuin muut osastolla kaksi vuotta työskennelleet henkilöt. Kuitenkin, jos kollegasi on työskennellyt osastolla kaksi vuotta, niin kuin sinäkin, ja on sinua vuoden vanhempi, olet häntä alempana hierarkiassa. Tämä tulee ilmi myös korean kielessä, jossa on omat nimityksensä itseä vanhemmille henkilöille.

Nimitykset vaihtuvat sukupuolen ja sen mukaan tuntee puhuteltavan henkilön. Yleensä itseä nuorempaa henkilöä nimitetään henkilön etunimellä, mutta on olemassa myös nimitys dongsaeng (동생), jota käytetään pääasiassa nuoremmasta sisaruksesta. Taulukkoon 5 on listattu korealaiset nimitykset. (Taulukko 5) Kannattaa myös huomata, että puhuteltavan henkilön sukupuoli vaikuttaa siihen, millä nimellä toista kutsua, etenkin jos puhuteltava henkilö on jo entuudestaan tuttu. (Hoare 2005, 133, 134; Kim 2011; Seo 2011)

Taulukko 5. Korealaiset nimitykset

	Mies	Nainen
Vanhempi mies (tuntematon)	ahjeossi (아저씨)	ahjeossi (아저씨)
Vanhempi nainen (tuntematon)	ahjumma (아줌마)	ahjumma (아줌마)
Nuorempi nainen (tuntematon)	agassi (아가씨)	agassi (아가씨)
Vanhempi mies (tunnettu)	hyeong (형)	oppa (오빠)
Vanhempi nainen (tunnettu)	nuna (누나)	eonni (언니)
Nuorempi mies tai nainen (tunnettu)	dongsaeng (동생)	dongsaeng (동생)

Tiedustellessani nimitystä nuoremmalle tuntemattomalle miehelle, kaikki vastasivat aina, että tällaista henkilöä kutsutaan ”jeogiyo” (저기요). Tämä tarkoittaa ”sinä siellä” tai ”anteeksi”. Nuoremmalle tuntemattomalle mieshenkilölle ei siis ole käytössä omaa nimitystä. Jeogiyo-sanontaa (저기요) voi periaatteessa käyttää kutsuttaessa ainoastaan nuorempaa henkilöä. Vanhemmalle henkilölle tämä osoittaisi epäkunnioitusta. (Kwak 2011; Lee 2011; Seo 2011)

On myös hyvä muistaa, että jos henkilö on sinua ylemmässä asemassa, tulee häntä nimittää tämän tittelin mukaan. Tällaisia nimityksiä ovat esimerkiksi esimiehes sajang-nim (사장님), sekä lääkäristä ja opettajasta käytettävä nimitys seonsaeng-nim (선생님). (Kim J. 2011; Kwak 2011; Lee 2011)

Kansainvälisissä yrityksissä hierarkia-asettelu on kuitenkin muuttumassa nykyajan Etelä-Koreassa. Kansainvälisissä yrityksissä ollaan sopeutumassa niin sanottuun länsimaalaiseen tyyliin, jossa ainoastaan esimiesasema asettaa henkilön hierarkiassa yläpuolelle. (Ko 2011 & 2012)

6 Korean kieli

Korean kieli poikkeaa japanista ja kiinasta, vaikka se on saanut jonkin verran vaikutteita molemmista kielistä. Korean kielen osalta tärkeintä on osata hangeul-aakkoset (한글). Korean kieli kirjoitetaan näillä aakkosilla. Aakkoset muodostuvat 21 vokaalista ja 19 konsonantista.

Hangeul-kirjoitusjärjestelmä otettiin käyttöön vuonna 1443. Järjestelmä on kuningas Sejongin luoma. Kiinalaisesta ja japanilaisesta kirjoitusjärjestelmästä poiketen korean kieli on enemminkin äännekirjoitusta eikä sana- tai tavukirjoitusta. Taulukkoon 5 on listattu korean aakkoset, vokaalit ja konsonantit erikseen, sekä niiden ääntämisasu. (Taulukko 6)

Englanti on teollistumiskehityksen myötä maan ensimmäinen vieras kieli. Englantia opetetaan kouluissa ensimmäisenä vieraana kielenä. Opetuksen taso on kuitenkin tasoltaan hyvin erilainen suomalaisen tasoon verrattuna, ja monen korealaisen on edelleen vaikea puhua tai ymmärtää puhuttua englantia. Jotkut myös niin sanotusti pelkäävät puhua englantia, sillä he eivät tahdo tehdä kieliopillisia tai ääntämiseen liittyviä virheitä. Kiinan kielen merkitys on kasvamassa taloudellisten suhteiden vaikutuksesta, ja joskus korean kirjoituskielessä käytetään kiinalaisia merkkejä. Tämän vuoksi, vaikka englantia osataankin, on hyvä opetella korean kielen perusteet. (Kim J. 2011; Kwak 2011; Lee 2011; Suomen suurlähetystö 2010a).

Opettelemalla nämä aakkoset sekä niiden yhdistysmuodot pystyy lukemaan korean kieltä. Jo se, että pystyy lukemaan korean aakkosia, on monelle korealaiselle yllättävää. Sinänsä ei siis tarvitse ymmärtää lukemaansa, kunhan osaa osoittaa pystyvänsä lukemaan tekstiä. Moni korealainen on siinä vaiheessa valmis kääntämään tekstin englanniksi. (Kwak 2011, Lee 2011)

Taulukko 6. Korean hangeul-aakkoset

Vokaalit	Ääntämisasu	Konsonantit	Ääntämisasu
아	[a]	ㄱ	[k/g]
야	[ja]	ㄴ	[n]
어	[eo]	ㄷ	[t/d]
여	[jeo]	ㄹ	[r/l]
오	[o]	ㅁ	[m]
요	[jo]	ㅂ	[p/b]
우	[u]	ㅅ	[s]
유	[ju]	ㅇ	[-/ng]
으	[eu]	ㅈ	[ts/dz]
이	[i]	ㅊ	[tsh]
애	[ae]	ㅋ	[kh]
얘	[jae]	ㅌ	[th]
에	[e]	ㅍ	[ph]
예	[je]	ㅎ	[h]
와	[wa]	ㅊ	[kh]
왜	[wae]	ㅌ	[th]
외	[we]	ㅍ	[ph]
위	[weo]	ㅅ	[sh]
워	[we]	ㅊ	[tsh]
위	[wi]		
의	[ui]		

(Lähde: Korean language institute 2010, 4, 5, 6)

Taulukkoon 7 on sen sijaan listattu muutamia päivittäisiä ilmauksia koreaksi. (Taulukko 7) Ilmaukset on kirjoitettu sekä korean hangeul-aakkosilla että länsimaalaisilla aakkosilla.

Taulukko 7. Yleisiä ilmauksia koreaksi

Korea	Ääntämisasu	Suomi
안녕하세요.	annyeonghaseyo	Hyvää päivää.
반가워요.	bangawoyo	Hauska tavata.
고마워요/감사합니다.	gomaweoyo/gamsahamnida	Kiitos.
미안합니다.	mianhamnida	Anteeksi.
이름이 뭐예요?	irumi mwoyeyo	Mikä Teidän nimenne on?
제 이름이...예요/예요.	je irumi...eyo/yeyo	Nimeni on
...씨는 어느 나라 사람이에요?	...ssineun eoneu nara saramieyo?	..., minkä maalainen Te olette?
저는 핀란드사람이에요.	jeoneun pinrandusaramieyo	Olen suomalainen.

(Lähde: Korean language institute 2010, 10, 11, 33; Sogang Korean new series 2010a, 26, 35, 43)

On hyvä huomata, että taulukkoon 7 listatut ilmaukset ovat muodoltaan kohteliaita. Kyseisiä muotoja voi sinänsä käyttää kenen tahansa kanssa, mutta yleensä huomattavasti vanhempien henkilöiden kanssa käytetään joskus vielä kohteliaampaa muotoa. Esimerkiksi hauska tavata –ilmaus sanottaisiin kohteliaammin bangabsumnida (반갑습니다). Yleensä oppikirjoissa opetetaan sekä kohteliaat että vielä kohteliaammat muodot, ei niinkään puhekieltä. Puhekielellä hauska tavata –ilmaus on banga(반가). Muotojen opettelu ei kuitenkaan ole vaikeaa. Kohteliaiden muotojen osaaminen riittää myös, sillä se, että osaa edes hiukan koreaa, otetaan hyvin vastaan. (Kim J. 2011, Kwak 2011, Lee 2011, Seo 2011)

Etelä-Koreassa useat yliopistot ja instituutit järjestävät korean kielen kursseja. Suurin osa opetuksesta järjestetään päiväaikaan, mutta joitakin iltakursseja on myös tarjolla. Yliopistot järjestävät myös erityisiä korean kielilukukausia, jolloin opiskelija opiskelee päätoimisesti ainoastaan korean kieltä, yleensä 4 tuntia päivässä. Useat yliopistot

järjestävät myös korean kielikursseja kesäisin. Osallistumismaksut riippuvat yliopistosta sekä yliopiston suosiosta.

Suomessa on hyvin rajatut mahdollisuudet korean kielen opiskeluun. Esimerkiksi Helsingin yliopistossa voi opiskella korean kieltä, mutta jatko-opiskelumahdollisuuksia ei ole. Korean kieltä opetetaan Helsingin yliopiston maailman kulttuurien laitoksella, Itä-Aasian tutkimusosastolla. (Helsingin yliopisto 2012)

Lähteet

Ajou University. 2012. Academic information. Luettavissa:

http://www.ajou.ac.kr/english/international/international_2_5.jsp. Luettu: 24.3.2012.

Alasoini, T. 2009. Vanhasta paradigmasta uuteen. Luettavissa:

http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/03_tutkimus_ja_kehittaminen/02_tykes/05_ainestopankki/julkaisut/tyoepaperi_20.pdf. Luettu: 24.3.2012.

Cimo. 2010. Finpron toimistot. Luettavissa:

http://www.cimo.fi/ohjelmat/kansainvalinen_harjoittelu/suomalaisorganisaatiot/finpro. Luettu: 21.9.2011.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. 2012. Palvelut. Luettavissa: <http://www.elykeskus.fi/fi/ELYkeskukset/Palvelut/Sivut/default.aspx>. Luettu: 24.3.2012.

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2011. Suomi hyötyy Etelä-Korean

vapaakauppasopimuksesta. Luettavissa:

http://www.ek.fi/ek/fi/ajankohtaista/suomi_hyotyy_etelakorean_vapaakauppasopimuksesta-6948. Luettu: 12.8.2011.

Finpro. 2010. Maaraportti. Etelä-Korea. Luettavissa:

<http://www.finpro.fi/documents/10304/15931/FinproSouthKoreacountryreport100519.pdf>. Luettu: 12.8.2011.

Finpro. 2010a. Luotettava kumppani kansainvälistymisessä. Luettavissa:

<http://www.finpro.fi/finpro;jsessionid=04E0071C69F90E1AB083CB21EA07B5F2.webapp1>. Luettu: 5.9.2011.

Fintra. 2012. Fintra valmennukset toivottavat tervetulleeksi. Luettavissa:

<http://www.fintra.fi/fi/valmennuksemme/>. Luettu: 24.3.2012.

Google Maps. 2012. Etelä-Korea. Luettavissa:

http://maps.google.fi/maps?hl=fi&q=etel%C3%A4-korea&gs_upl=339l2183l0l2499l1118l0l3l3l0l433l1818l0.5.1.0.21l0l0&biw=1366&bih=673&bav=on.2,or.r_gc.r_pw.,cf.osb&wrapid=tlif132576169620410&um=1&ie=UTF-8&hq=&hnear=0x356455ebcb11ba9b:0x91249b00ba88db4b,Etel%C3%A4-Korea&gl=fi&ei=oIQFT_uRMo7O4QSXgdGNCA&sa=X&oi=geocode_result&ct=image&resnum=4&ved=0CFQQ8gEwAw. Luettu: 5.1.2012.

Helsingin yliopisto. 2012. Itä-Aasian tutkimus. Luettavissa:

<http://www.helsinki.fi/itaasia/index.htm>. Luettu: 24.3.2012.

Hoare, J. 2005. Culture Smart! Korea. A quick guide to customs and etiquette.

Kuperard. Lontoo.

Kim, Dongjin. 11.11.2011. Haastattelu.

Kim, Jaepil. 21.11.2011. Haastattelu.

Ko, Songwan. 18.12.2011 & 4.1.2012. Haastattelu.

Korea-Finland Business Council. 2008. Corporate members. Luettavissa:

<http://www.kfbc.or.kr/>. Luettu: 6.9.2011.

Korea Law. 2011a. Forms of company available under Korean Law. Luettavissa:

<http://www.korealaw.com/sub/information/boardView.asp?brdIdx=15&mode=view&brdId=corporate>. Luettu 20.11.2011.

Korea Law. 2011b. Sigong Law P.C. Foreign direct investment. Frequent questions asked about establishing and operating a branch office in Korea. Luettavissa:

http://www.korealaw.com/sub/information/boardView.asp?brdId=investment&brdIdx=75&gotopage=1&search=&search_string=. Luettu: 20.11.2011.

Korea Law. 2011c. Foreign direct investment. Foreign investment in South Korea.

Luettavissa:

http://www.korealaw.com/sub/information/boardView.asp?brdId=investment&brdIdx=33&gotopage=1&search=&search_string=. Luettu: 22.11.2011.

Korean language institute. 2010. Ajou Jemiinneun saenghwal hangukeo.

아주 재미있는 생활 한국어. 초급 1. Beginners 1. Ajou University.

Kwak, Daeseop. 25.12.2011. Haastattelu.

Lee, Hwangun. 23.11.2011. Haastattelu.

Office of the United States trade representative. 2011. US – Korea free trade agreement. Luettavissa: <http://www.ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/korus-fta>. Luettu: 12.1.2012.

Olympic Council of Asia. 2009. Incheon 2014. Luettavissa:

<http://ocasia.org/Game/GameParticular.aspx?GPCode=32>. Luettu: 12.8. 2011.

Riihonen, Risto. 1997. Liikemiehen Korea. Hakapaino Oy. Helsinki.

Seo, Hwiseon. 11.11.2011. Haastattelu.

Sogang Korean new series. 2010a. 서강 new 한국어. 1A student's book.

Sogang Korean new series. 2010b. 서강 new 한국어. 1A workbook.

Suomen Pankki. 2011. BOFIT viikkokatsaus. Luettavissa:

<http://www.suomenpankki.fi/bofit/seuranta/viikkokatsaus/Documents/v201137.pdf>. Luettu: 18.3.2012.

Suomen suurlähetystö. 2010a. Maatiedosto Etelä-Korea. Kahdenväliset suhteet.

Luettavissa:

<http://www.finland.or.kr/public/default.aspx?nodeid=43259&contentlan=1&culture=fi-FI>. Luettu: 12.8.2011.

Suomen suurlähetystö. 2010b. Maatiedosto Etelä-Korea. Luettavissa:

<http://www.finland.or.kr/Public/default.aspx?nodeid=43259&culture=fi-FI&contentlan=1&displayall=1>. Luettu: 12.8.2011.

Suomen tietotoimisto. 5.3.2012. Presidentti Niinistön ensimmäinen valtiovierailu suuntaa Ruotsiin. Luettavissa:

<http://www.demari.fi/demokraatti/uutiset/uusimmat/5533-presidentti-niiniston-ensimmainen-valtiovierailu-suuntaa-ruotsiin>. Luettu 12.3.2012.

Suomen työelämän infopiste. 2012. Tietoa työelämästä. Luettavissa:

<http://netti.sak.fi/workinginfinland/fi/palkat.html>. Luettu: 24.3.2012.

Suomen yrittäjät. 2012a. Kansainvälistyminen. Luettavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yritystoiminnanabc/kv/>. Luettu: 24.3.2012.

Suomen yrittäjät. 2012b. Rahoitus ja vakuudet. Luettavissa: http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yritystoiminnanabc/kv/rahoitus_vakuudet/. Luettu: 24.3.2012.

Turkki, T. 2009. Tiikerinportti: Korean vimma voittaa maailma. WS Bookwell Oy. Porvoo.

QS World University rankings. 2012. Luettavissa:

<http://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2011>. Luettu: 8.4.2012.

Liitteet

Liite 1. Etelä-Korean kartta

(Lähde: Google Maps 2012)

Liite 2. Etelä-Koreassa toimivia suomalaisyrityksiä

Amer Sports International on osa Amer Sportsin julkista osakeyhtiötä, jonka pääkonttori sijaitsee Helsingissä. Amer Sports International harjoittaa urheilualan tukkukauppaa, ja sen myymiin tuotemerkkeihin kuuluvat muun muassa Salomon, Wilson, Atomic ja Suunto. (Amer Sports 2012ab; Kauppalehti. 2012a)

Ahlstrom on erikoismateriaalien- ja tuotteiden, kuten, kuitukomposiittien ja erikoispapereiden, valmistuksen, jalostamiseen ja myyntiin erikoistunut yritys. Sen konttori sijaitsee Kanglim Buildingissa, Soulissa. Suomessa yritys on toiminut vuodesta 2000. (Ahlstrom 2012ab; Kauppalehti 2012b)

Fibox Oy:n toimiala on sähkö- ja elektroniikkakomponenttien muovituotteiden valmistus, myynti ja maahantuonti. Yritys harjoittaa yritystoimintaa Incheonissa, ja sillä on myös sivukonttori Busanissa. (Fibox 2012ab; Kauppalehti 2012c)

Finnairin toimiala on lentoliikenne. Finnair kuljettaa niin matkustajia, postia kuin tavaroita. Yritys toimii Incheonissa, missä sijaitsee Incheonin kansainvälinen lentokenttä. (Kauppalehti 2012d)

Hiab on Cargotec Finland Oy:n aputoiminimi. Hiab toimii nimellä Hiab Hana Ltd Etelä-Koreassa. Se on erikoistunut nostureiden valmistukseen ja on Aasian ainut Hiabin yritys. Hiabilla on kaiken kaikkiaan neljä nosto- ja siirtolaitteiden yritystä. Etelä-Korean tehdas ja pääkonttori sijaitsevat Chongwonissa, noin 130 kilometriä etelään Soulista. (Hiab 2012a; Kauppalehti 2012e)

Kone Oyj on nosto- ja siirtolaitteiden valmistukseen erikoistunut yritys. Etelä-Koreassa sijaitsee Kone Korea Elevatorsin toimisto. (Kauppalehti 2012f; Kone 2012)

Metso Paperin toimiala on paperi-, kartonki- ja pahviteollisuuden koneiden valmistamiseen. Metso Paper perusti huoltokeskuksen Etelä-Koreaan vuonna 2004. Huoltokeskus sijaitsee Daejoenissa, noin 150 kilometriä etelään Soulista, ja tarjoaa varaosapalveluita sekä telahuoltoa ja kunnossapitopalveluita. Sellu- ja

paperiteollisuuden toimijat ovat keskittyneet Daejeoniin. (Kauppalehti 2012g; Metso 2012)

Nokia on viestintäliikkeiden valmistukseen erikoistunut yritys. Yritys harjoittaa tietoliikenne- ja muuta elektroniikkateollisuutta sekä niihin liittyvää palveluliiketoimintaa. Etelä-Koreassa toimii kaksi Nokian organisaatiota: Nokia Korea ja Nokia TMC. Nokia Korea tarjoaa puhelimia ja palveluita. Konttorin liiketoiminta kattaa myynnin, markkinoinnin ja tuotehallinnan. Konttori sijaitsee Soulissa. Nokia TMC on Nokian tehdas, jossa valmistetaan Nokian tuotteita. Tehdas sijaitsee Masanissa, Etelä-Korean etelärannikolla. (Kauppalehti 2012h; Nokia 2012ab)

Outokummun toimiala on kaivos- ja kaivannaistoiminta, metallien sekä metallituotteiden valmistus, kone- ja elektroniikkateollisuus sekä kemianteollisuus. Outokummun sivukonttori sijaitsee Soulissa, Hyundai Towerissa. (Kauppalehti 2012i; Outokumpu 2012)

Wärtsilän toimiala on koneenrakennus- ja konepajateollisuus, energiantuotanto ja -jakelu. Wärtsilällä on ollut toimintaa Etelä-Koreassa jo 1970-luvun lopulta. Busanissa sijaitsee yrityksen sivukonttori sekä koulutuskeskus, ja Yeongamissa sijaitsee Wärtsilä-Hyundai koneiden valmistukseen keskittynyt tehdas. (Kauppalehti 2012j; Wärtsilä 2012ab)

Lähteet

Ahlstrom. 2012a. Ahlstrom lyhyesti. Luettavissa:

<http://www.ahlstrom.com/fi/ahlstrom/Pages/default.aspx>. Luettu: 3.2.2012.

Ahlstrom. 2012b. Contact information. Sales office. Luettavissa:

<http://www.ahlstrom.com/en/contactUs/Pages/default.aspx>. Luettu: 3.2.2012.

Amer Sports. 2012a. Amer Sports Korea. Luettavissa:

http://www.amersports.com/contacts/amer_sports_korea/. Luettu: 3.2. 2012.

Amer Sports. 2012b. Amer Sports in brief. Luettavissa:

http://www.amersports.com/about/in_brief/. Luettu: 3.2.2012.

Fibox. 2012a. About us. Luettavissa:

<http://www.fibox.com/default.asp?path=440;1261>. Luettu: 3.2.2012.

Fibox. 2012b. Contacts. Korea, Republic of. Luettavissa:

<http://www.fibox.com/default.asp?path=440;804;198>. Luettu: 3.2.2012.

Hiab. 2012a. About us. Luettavissa: http://www.hiabhana.com/eng/e_index.htm.

Luettu: 18.3.2012

Kauppalehti. 2012a. Amer Sports Oyj. Luettavissa:

<http://www.kauppalehti.fi/yrietykset/yrietykset/amer+sports+oyj/01315055>. Luettu. 3.2. 2012.

Kauppalehti. 2012b. Ahlstrom Oyj. Luettavissa:

<http://www.kauppalehti.fi/yrietykset/yrietykset/ahlstrom+oyj/16700431>. Luettu: 3.2.2012.

Kauppalehti. 2012c. Fibox Oy Ab. Luettavissa:

<http://www.kauppalehti.fi/yrietykset/yrietykset/fibox+oy+ab/09399337>. Luettu: 3.2.2012.

Kauppalehti. 2012d. Finnair Oyj. Luettavissa:

<http://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/finnair+oyj/01080233>. Luettu: 3.2.2012.

Kauppalehti. 2012e. Hiab Oy. Luettavissa:

<http://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/hiab+oy/15291576>. Luettu: 18.3.2012.

Kauppalehti. 2012f. Kone Oyj. Luettavissa:

<http://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/kone+oyj/19274001>. Luettu: 18.3.2012.

Kauppalehti. 2012g. Metso Paper Oy. Luettavissa:

<http://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/metso+paper+oy/15391809>. Luettu:
18.3.2012

Kauppalehti. 2012h. Nokia Oyj. Luettavissa:

<http://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/nokia+oyj/01120389>. Luettu: 18.3.2012.

Kauppalehti. 2012i. Outokumpu Oyj. Luettavissa:

<http://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/outokumpu+oyj/02152542>. Luettu:
18.3.2012.

Kauppalehti. 2012j. Wärtsilä Oyj. Luettavissa:

<http://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/wartsila+oyj+abp/01286311>. Luettu:
18.3.2012.

Kone. 2012. Kone-yhteystiedot maailmalla. Luettavissa:

<http://www.kone.com/corporate/fi/Yhteystiedot/officelist/officelist/Pages/default.aspx>. Luettu: 18.3.2012.

Metso. 2012. Metso Paper perusti huoltokeskuksen Koreaan. Luettavissa:

http://www.metso.com/fi/corporation/articles_fin.nsf/WebWID/WTB-041126-2256F-48EEE?OpenDocument. Luettu: 18.3.2012.

Outokumpu. 2012. Location map. Luettavissa:

<http://www.outokumpu.com/en/Pages/Locations.aspx?Region=Asia%20Pacific&Country=Korea>. Luettu: 18.3.2012

Nokia. 2012a. 노키아 코리아 소개. Luettavissa: http://www.nokia.co.kr/about-nokia/corporate/nokia_korea. Luettu: 18.3.2012.

Nokia. 2012b. Nokia offices. Luettavissa: <http://ncomprod.nokia.com/about-nokia/contacts/nokia-offices>. Luettu: 18.3.2012.

Wärtsilä. 2012a. About Wärtsilä in Korea. Luettavissa:

http://www.wartsila.com/en_KR/about-us/overview. Luettu: 18.3.2012.

Wärtsilä. 2012b. Contact us. Luettavissa: http://www.wartsila.com/en_KR/about-us/contact. Luettu: 18.3.2012.